

Совет-Чехословак кады кылган Декларация (1—2 аршынар).
Совет-Чехословак кады кылган Декларацияга ат салганы (2 арын).
Совет Эвиелелиниң Комунисттик партиязынын болгаш Чехословакиянын Комунисттик партиязынын төлөөлөринин ужуражымыннын дугайында дыналым (2 арын).
Финляндия Республиканын Премьер-

Министр К. А. Фатергольмийн Москвада келгени (2 арын).
С. Тамба. — Ууртууганын мергежилди бедилер (2 арын).
Т. Салчан. — Чептүг негеделер (3 арын).
Т. Оюн. — Механизатор Монгуш Кара-оол (3 арын).
М. Машпаадай. — Советтер — СССР-нин политиктиг үндөсүн (3 арын).
И. Бричеве. — Деген билгилит мек-

низаторлар — күш-ажы турлук ажылыктары (4 арын).
Т. Балаган. — Автомат көдө ажыл-агый машина калганын күндөлдөр (4 арын).
БОНСАЛТАННА: В. Цыпин. — Бот кижилерден, уруг чоктардан болгаш эөөш өг-бүлелер хамзааттардан үндүгү (4 арын).
Бол Ассамблеянын XI сессиясы (4 арын).

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК КАДЫ КЫЛГАН ДЕКЛАРАЦИЯ

Совет Социалисттик Республикаларының Эвиелелиниң төлөөлөринин болгаш Чехословак Республикаларының түргө буюу чорутуу кылган Совет Эвиелелине белген төлөөлөринин арасында 1957 чылдын январь 25-тен аягына 29-ка чедир Москвада чугаалажымыннар болган.

Чугаалажымыннарда совет таладан дараажындагы саставтыг төлөөлөр кырышкан:

СССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы К. Е. Ворошилов, СССР-нин Министрлер Чөвүдөлинин Даргазы Н. А. Булганин, СССР-нин Дээди Советинин Президиум кижигүт болгаш СЭП Төп Комитетинин Бирги Секретары Н. С. Хрущев, СССР-нин Министрлер Чөвүдөлинин Даргазынын Бирги ораалчысы А. И. Микоян, СССР-нин Министрлер Чөвүдөлинин Даргазынын Бирги ораалчысы М. З. Сабуров, СССР-нин Даштык салгы министри И. Г. Кабанов, СССР-нин Даштык керектер министринин Бирги ораалчысы А. А. Громыко, СССР-нин Чехословак Республикада Оза болгаш Бүрүн эргелит Эччиин И. Т. Гринин.

Өң аңгыла, чугаалажымыннарда совет таладан СССР-нин Сад министри А. Г. Зверев, СССР-нин Даштык керектер министринин ораалчысы Н. С. Патолчев, СССР-нин ДХМ-ниң Коллегия кижигүт Л. Ф. Ильячев, СССР-нин ДХМ-ниң 4-ку Европа кылдынын эргелечин А. Н. Горчаков кырышкан.

Чугаалажымыннарда чехословак таладан кырышкан-дер болга: Чехословак Республиканын Президентинин Анто-нин Златоцкий, Чехословак Республиканын Чазанын Даргазы Вильям Шмидт, ЧХП-ниң Төп Комитетинин Бирги Секретары Антонин Новотный, Чехословак Республиканын Чазанын Даргазынын ораалчысы Вацлав Коупский, Кур-панын Министр—Даргазы Отокар Шамуек, ЧХП-нин Төп

Комитетинин Секретары Иржи Генрих, Даштык керектер министри Вацлав Давид, Туугу керектеринин талазы-биле Куртук комитетинин Министр—Даргазы Эмануэл Шлехта, Даштык салгы министри Рихард Дворжак, Балык камгала-жыны министри Йозеф Шлейгар, Национал камгалаалды министри генерал-полковник Богумир Ломский, Чүг ажал-агыйын министр Йозеф Киселы, Словакиянын төлөөлөрүнүн Корпусунун даргазы Рудольф Стрешай, Чехословак Республиканын ССР-де Оза болгаш Бүрүн эргелит Эччиин Йеромир Вошагик.

Өң аңгыла, чугаалажымыннарда чехословак таладан ЧХП-ниң ТХ-инин кижигүт болгаш «Руде право» солун-нун кол редактору Владимир Коуцки, Чехословак Респу-бликанын Курпанын Министр—Даргазынын ораалчысы Вацлав Дворжак, Чехословак Республиканын ДХМ-ниң Совет кылдынын эргелечин Ярослав Сыкора, Чехословак Республиканын ДХМ-ниң Парлаыт кылдынын эргелечин Ярослав Галушка кырышкан.

Совет болгаш чехословак төлөөлөринин чугаалажымын-нары чоруп турда болган ужуражымыннар болгаш бесе-далар чүткүн ханымын ажит-чакыт чок чоруктуң, акы-дунамын найыралың болгаш кайы-кайызын бү-рүн быгыртып буюуга эрткен.

Санаал-онааларын солчушкуну болза, делегейин агмы байдалын база социалист лагерин чыгыс өңи улам мый быжылаарына, ийи күрүнелерин уластарынин политиктиг, экономиктиг болгаш культуруг амырларын бүгү талаарына совет-чехословак кады ажалжы-ганы улам ууг ханымын кыгачар ийи бөрүнн чү-гула айтырлыгына хамарышкан.

Делегейин агмы байдалындан болууну турар сорулга-ларын билдире бүрүн чыгыс өңин барын Совет Эвиеле-линиң болгаш Чехословак Республиканын төлөөлөрү сетки ханымын-биле демдөгүлөр. Марксизм-ленинниң өөрелерин үндөйлөш социалист лагерин даштык куштерин бүгү кемчелер-биле сырый каттыштырарына, уластар арасында дең эргелит болгаш акы-дунамын кады ажал-жыганын ленинниң принциптеринин дүштүр социалист күрүнелерин арасында найыралы хөгжүлдеринге болгаш быжылаарына ийи бөрүн Талаар боттарынын өң чугула хулаагын кылдыр санап турар.

Социалист күрүнелер болза эрге-ажыктарын ният-лешке чорутуу, пролетарж интернационализмниң ча-гай принциптерин-биле, социализм болгаш коммунизм тургузар дөш, бүгү делегейге тайбын дөш, уластар арасында найырал дөш демселеге ула-булаарын чыгыс өңин-биле каттыштырарын ийи Талаар демдөгүлөр турар. Ол бүгү болза, аймык чок чорукту болгаш камгалаар ар-ганы быжылаарына кайы-кайызын кады ажалжы-ганын үндөсүн болуп турар социалист тургузушкун-га ак-сеткилдиг дулаажымын херөөне социалист кү-рүнелерин бүгү талаалы, шымык болгаш акы-дунамын-ны кады ажалжыганын быжыт үндөсүн болуп ту-рар.

Социалист чурттарын арасында мндыг харылзаалар киж төрөлгөсүнн төгүтүлүс уластар арасынын хары-лааларын мырынай чаа үлөсөр-чакча болуп турар. Ол харылзааларын тургузарын болгаш хөгжүлдерин чорут-тууга бөрелерин, шийтирелеринин сорулгаарын болгаш чамык алаалдарын турганын болгаш турбай барып шылаас болганын мндыг байдал-биле ол харылзааларын чайгылырп шылаас.

Социализм тургузушкунуну марксизм-ленинниң при-циптерин болза, ол принциптерин ажалжылар тус-тус күр-нелерин хөгжүлдерин толгарай байдаларына марыл-даа чок дүшкен турар ужураг-даа бол, бүгү социалист чурттарга нияти болуп турар. Тус-тус социалист чурт-тарын үндөсүн эрге-ажыктарын болгаш делегейин бүгү социалист системанын эрге-ажыктарын ара-сында бүрүн чыгыс өң туруп турар.

Социалист чурттарын арасында кады ажалжыга-нын болгаш дулаажыганын ханымын база калбарганы

тус-тус чурт бүртүгүн хосталганын, хамарышпас чоруп, бол эргелит болгаш аймык чок чорупуу база быжыган, оларын чечетелишканын болгаш оларын уластарын амырларын деңселин бедилеринге ийи берип ту-рар.

Чехословакиянын Совет Эвиеле-биле кады ажалжы-ганын түнелерин үнелер бөрүшкан, ол харылзаалар дугайы Совет Эвиелелиниң болууну дугунамын, оң ийи-келерин тайбын социалист даштык политиканы болгаш социалист чурттарга акы-дуна дулаажымын улаус-демократтиг чурттарга, бүгү делегейге, тайбын, демократиянын болгаш социализм херөөне чугула амы-рларын ужура-дуалыг деп делегейин Чехословак Респу-бликаның Чаа эргөжөс чугула деп санап тур. Фашист эжелечилер улаус өскө чурттарын уластарын эрес-ма-дымды демселе-биле дөштөн Совет Эвиеле делегейин ийи дайынын түнелерин демократиянын болгаш хоста-ланын күштеринге ажитыг кылдыр эргилдирген, а ээсөн хей күрүнелерге болууну улам ийи-кел хөгжүлдерин ай-тырмын боттары шийтирелер болгаш империалист ин-тервенциялар чаллаар арганы берген. Оң кижэ болгаш дөштөсөн социализм тургузушкунун орунга быжыг болгаш бүтүрелдиг туруп алыр талазы-биле улаус демок-ратиянын чурттарына дулаалган. Совет Эвиеле болгаш тайбын камгалаарынин база быжылаарын херэ дөш өң ийи-келерин демселе, база ол демселеге өң-биле кады бүтүрелдиг бар чорупуу улаут Кылат Улаус Респу-блика болгаш социализмниң бүгү лагер делегейин агрессия күштеринин планарын боттадырарын орунда турар кол болган өң улаут моондак болуп, тайбын ажалжыг болуп уластарын өң улаут ийи-кел болуп турар. Чехословак улаус фашист эжелечил чыдарына болгаш хосталганы-ның соода, бергелер-биле болгаш моондактар-биле де-миселе, аар-берге болгаш өөрүшкүлүг үлөсүлөр, — Совет Эви-елелиниң түргөсүн камгалаарына, алгачкы, акы-дуна холун сунарында камгалаарына, кезеде мн-дыг өң-не шымык өңүтүлүг болуп келген. Болууну төгү-түгүлүг дугунаа аажок дорамчылдыкынын болгаш кыстырмыннынын, өң-не берге мнугаларда өүсү сатып турган мндыг мөгөч өңүктөрүн көрүп билген улаус мн-дыг сеткилдиг ханымын болгаш бөүлү найыралдыг бүгү чүгүла демдөс апарган. Империалист бө-

дүктөр мндыг хөгжүлде-биле өңтөжүлүн күрөсөй турар, өңү моондактарын болгаш дөштөр эргилдерин оралжык, уластар арасынын дүштүрүлүг чорутуу чиделерин, бүгү делегейге тайбын херөөне улаут кыжымын бол-луп турар айымын чаа авантюраарын кылды турарлар. Ам делегейин уластары болза, Англиянын, Франциянын болгаш Израильдин Египетке улаут агрессия үлгүлөрүн-ненин, Венгрияга контрреволюстүг үлгүлөрүн организа-таан империалист бөлүктөрүн оралжык ажал-чорут-тууганын, Чоокку болгаш Ортааы Чөөн чүтүгү чурт-тарында улаут АКШ-тын чыгырмыч бөлүктөрүнн колони-заторжу чаа планарын ужуу-биле база дагын улаус-тар арасынын дүштүрүлүг чорутуун күштөлишкенин фактынын мурунда болу берген.

Европанын өң-не чүгүлөс, Венгрияга болгаш контр-революстүг үлгүлөр болза, даштык болгаш иштики агрессия контрреволюстүг күштерин Венгриянын социалист күр-нелерин өг-бүлөсүн херэ тырттар, ажалжымын болгаш таралжымын эрге-чыгырмын улауткар, чүгүла фашист диктатураны катан тургузар болгаш Венгриянын социалист чурттарга халлаарына стратегия талазы-биле ажитыг плацдарм, Европада чаа дайынын өскүлөрүн плацдарм кылдыр хулаулар дөштөр оралжымын бол-ган деп ийи Талаар санап турар. Ийи-кел чаа венг-улаустун улаус-демократтиг тургузуу болгаш социалист чаалап алымын улауткар дөштөр оралжымын-нарын венг улаустун кады күштери Револуст Ажыл-чын-Тараачын Чазактыг улаутууга-биле, Варшава Ке-рөөсиге дүштүр Венгрияга турар совет шериглерин ду-лаа-биле бөүлүшкан.

Венг чыактын дөштөр бөүлүг улаус өң-шамал дулаалганын болгаш бөүлүг эжелечил хулаагелерин база интернационал хулаагелерин шугуру хулаагелер Совет Эвиелелиниң хөгжүлдерин болууну дөштөр эң-сеткил кат-тыштырарынын Чехословак Чаа эргелечин тур.

Ийи Талаар Венг Револуст Ажылчын-Тараачын Чазакты шийтирел дөштөсүн, улаус-демократтиг Вен-гриянын хамарышпас болгаш аймык чок чорупуу ханды-рарын эрге-ажыктарына таарыштыр алаа улаус-демо-краттиг тургузуу быжылаарын херөөне дуа көрт-көрт, Венгриянын иштики керектерин даштык агрессия күштерин холгаарлар дөштөр калың-даа оралжымын-нарын улаут моон ийи-кел демселейрер.

Сербияда херөө артырып камгалаарын эргөжө чугуламын венг болууну интернационал күрүнелерге база дагын сандыгынын турар-дыр. Венг улаус көргөсөн дулаажы бүгү социалист чурттарга улаутууга өң бо-луп турар болгаш оларын хосталганын база национал ха-марышпас чорупуу хандыларына оза ужура-дуалыг про-летарж интернационализм революстүг принциптерин күжү бадтыраар.

Египетке улаут империалист агрессия база-ла Венг-рияга контрреволюстүг авантура ышкан буурап дүштүг-биле дулаалган. Египет улаусу мадырдыг демселе, Совет Эвиелелини, Кылат Улаус Республиканын болгаш бүгү со-циалист чурттарын, Африканын болгаш Азиянын хей-хей чурттарын быжыт тургузу болгаш бүгү делегейге хей-ниитиниң санаал-оошын шийтирел дулаажымын Египетке агрессиянын солдариныча аңгы-францу-зираль интервенциялар албадапкан. Чоокку болгаш Ор-

тааы Чөөн чүтүгү чурттарына колонналыг дулаажымын-нынын катан тургузарынча улаалган сүгүлө буурап дү-штүгүлө таарышкан-даа болза, тайбын дөштөр демселе боттарынын күженишкенин камгалаарын барылаал-дары улаутарда чок. Англиянын болгаш Франциянын Чоок-ку болгаш Ортааы Чөөн чүтүгү чурттарына тургуштары шуут-чаа турлук дүшкөс агмы үлө, Американын Каттыш-кан Штаттарынын чыгырмыч бөлүктөрү «Эйзенгауэрин доктринасы» деп алааткан колонизаторжу программалыг, шериг агрессиянын планарын улаут келген. Америка монополист капитал Англиянын болгаш Франциянын ту-руштарынын кошпай бергенин ажалжып алган, чөс бөмбү-рөөнн ол кезинге болууну тергилешкенин балыткан тургузарын, национал-хосталганыг шийишкенин бөүлүг болгаш араб уластарын база дагын дулаажы алырын орал-жык турар. Ийи-кел хөгжүлдерин улаут арасынын дүштүрүлүг чорупуу күштөлдир, чөс бөмбүрөөнн ол кезе-де болгаш бүгү делегейге тайбын база аймык чок чо-рукка кыжымыннын дагын туртуугу турар.

Боттарынын хамарышпас чорупуу дөштөр, тайбын болгаш аймык чок чорук дөштөр, ол империалист болгаш колони-заторжу чаа планарга улаут шийтирел демселеп турар Чоокку болгаш Ортааы Чөөн чүтүгү чурттарынын улау-тарынын дүштөр бөүлүг килеин болгаш улаураанын-ны ол планар хамарыштыр турар. Египетке улаут агрес-сиянын улауттары ам-даа улаутуушкан, даштык шер-иглер Египетти демселейрер ам-даа турбушкан, а АКШ боттаан колонизаторжу күрүнелер ЕНО-нун чепсегит оза күштери джир чүгү-биле Египетти демселейрер чам-дынын эжелер чорукту кезер артырарын чаа планын ам бөүлүгүлүгүлүгү турар.

Хамарышпас хөгжүлдеге улаут болгаш биче улаустарын эргелерин хулааг өөрүнү болгаш хулаагелерин ленинни улаут чаагай принциптерин барылаалган, Чоокку болгаш Ортааы Чөөн чүтүгү чурттарынын колонизаторларын бүгү-ле «өргө» болгаш «чаа» планарын үлө дөштөр күлө-чүтүгүлү, боттарынын керектерин олар боттары шийтир-лөр апар хосту болгаш хамарышпас амырларын хөгжү-лөр дөштөр ол чурттарын улаустарын күлө-чүтүгүлү Совет Эвиелелини болгаш Чехословакиянын Чазактары дет-кин турар. Тайбын кожа-хөлбө турарын бөш принцип-терин үндөйлөш, Азия болгаш Африка күрүнелер-биле боттарынын чурттарын харылзааларын улам ийи-кел ханымын бүгү делегейге тайбын быжылаарына ийи бөрү херөөнне ийи Чазактар бүтүрелдиг. Болууну демселе-рин калың-даа даштык шериглерин эжелелден бүрүн хостар дугайында, Англиянын, Франциянын болгаш Израильдин агрессия үлгүлөрүнн таарыштырган каража-погараларын орун агилит тургузар дугайында Египетти чөптүг негеделери база хандыгын, а агрес-сиянын болгаш күлөчүлөшкенин буруулаарын ша-жыктырар турар ужураг деп олар санап турар.

Кайы-бир чурттуң бот эргелит дөштөр дөштөр дөштөр калың-даа негеделер чокка, дөштөр дөштөр болгаш кайы-кайы-зын ажитыг болууну үндөйлөш, Чоокку болгаш Ор-тааы Чөөн чүтүгү чурттары-биле политиктиг, экономик-тиг болгаш культуруг харылзааларын калбартырар ийи бөрүнн боттарынын белгенин дугайын ийи Талаар ме-деген турар.

III.

Шийтирел турары бүгү делегейге тайбын детки-ринге кайгачы улаут ужура-дуалыг, чепсележишкенин дүштөрүн айтырлыгынын талазы-биле санаал-онааларын Совет Эвиелелини болгаш Чехословак Респу-бликаның Чазактары солуккан. Чепсележишкенин дүштөр болгаш улаустар арасынын дүштүрүлүг чорутарын чы-гарыштыр дугайында айтырмын талазы-биле ССР Эви-елелини Чазактын 1956 чылдын ноябрь 17-деги Маделег-лине тайылаарында, Совет Эвиелелиниң санааларын барын талазы күрүнелер агмыда чедир дөштөсүн олар карадашканын-биле демселеп турар. Ийи Талааларын бу-түрел-биле алыр, ол санаалар чепсележишкенин дүштөр дугайында айтырмын талазы-биле дугурулганын чедиринин чедир алырны чаа аргаларын тургузуу турар, ол чорук улаустар арасынын дүштүрүлүг чорутарын кошкыдыр, шериг чарыкчаларын аар үтүргөсүн улаустарын хосталарына, атомуг дайынын көргүчүт айымындан хосталарына кайгачы улаут ужура-дуалыг болуп ийи.

Чепсегит күштерин болгаш чепсележишкенин кы-зырар дугайында, массалыг улаутуушканын чепсөн улауттар дугайында, Европада эжелерин демселейрер шериг базаларын улауттар дугайында, а ол ышкан улаут күрүнелерин чепсегит күштерин боттуг кызырар дуга-йында дугурулганын делегейин бүгү дайынын кыжы-шдырына, күрүнелер арасында бүтүрелдиг чорукту бы-жылаарына ийи бөрү ийи дөштөсүн Совет Эвиелелини болгаш Чехословак Республиканын Чазактары быжыт бүтү-релдиг. Ол чорук, болууну эргөсүн, улаустар арасынын маргылаалыг чугула айтырлыгынын тайбын шийтирел таарыштырарын чингидип, аңгы-аңгы аэромка болгаш со-циал системаларын күрүнелерин тайбын кожа-хөлбө ту-рарына өң-не таарышкыг байдаларын тургузар ийи.

Совет Эвиелелини болгаш Чехословак Республиканын төлөөлөрү герман айтырп талазы-биле санаал-онааларын солуккан болгаш Германиянын Федеративт Респу-бликанын чыгырмыч бөлүктөрүнн ам чорутуу турар поли-тиказы улаустар арасынын дүштүрүлүг чорутарын чал-ла-дырына ийи бөрүлөй, ханын ону күштөлдирп турар деп түгүлдө кылган.

Чехословак Республика социалист лагерин кылды барын талазында турар болгаш Барын Германия-биле шуут кыжылаарын турар байдалы барылаалган, Со-вет Эвиеле герман милитаризмни катан төртүтүшкүлүг-биле холбаштыр чехословак улаустун айымыннын-нарынча бүрүн каттыжы турар. Империалист Европада агрессия шериг күштерин дүргөлөшкенин тургузарын оралжык турар, оларын бөүлүгүлө алыр, ол күш-терин кол сугуру күжү төгүлө кам-даа улаа болуп кел-генин ышкан—герман милитаризм болуп ужураг. Гер-маниянын талазында болууну дөштөр агрессия улаут хей-ни-тинин килеңсөөсүн болгаш Чоокку үлө чедир-ле ба-рын талазы күрүнелер аны-бүрү «магалыларын» алаары-биле оожуктуулар оралжык турган болза, ам ол магалыларын дугайын чүгө чугулаайн турарлар эвес, харын Барын Германияда алаан негекч чүтүгүлө-рин чүгү-бүрү дөштөр турарлар.

АКШ-тын, Англиянын болгаш Франциянын чыгырмыч бөлүктөрү төгүтүг ажит-шугулаг дугурулганын катан турарлар, өң түнелерин, ФРГ-ге герман милитаризмни катан төртүтүшкүлүг-биле холбаштыр, Европада ам тур-густуган байла делегейин ийи дайынын мурунула тургустуган байдалга хей чүгүлөр талазы-биле демселе-жип турар дөштөр Совет Эвиелелини болгаш Чехословак Республиканын Чазактары медеген турар. Барын тала-зы күрүнелерин чыгырмыч бөлүктөрү гитлеризм Гер-маниянын Совет Эвиелелине күтүрүшкан, ол-да үлө импери-алист Германиянын болууну шериг күчүн дүргөс катар тургузуу алырны дулаалган, ол чорук делегейин ийи дайынын өскүлүг үлгүлөр герман милитаризмни шериг агрессияныга чедирген билдирп болгай.

Совет Эвиелелини талазында дөштөр хостуу кыжымын-ны-биле хей-ниитини көргүтүшкан, социализм болгаш коммунизм улаут демселеп деп шырыма-биле чадгынын ал-ган, АКШ-тын болгаш барын талазы өскө-да күрүнелер-нин чыгырмыч бөлүктөрү Барын Германиянын дагын чепсележишкенин болдурган, шериг күчүн дагын тургузуу турарлар, барын-герман армиянын массалыг улаутуушканын чепсө-биле чепсеген турарлар, ол хи-резинде-ле мндыг планарын барын олар чокка чаа-ла хулаагелер турганын. Херестия улауту аажок ырай берген, чүд дөштөр, соңу-атлантаанын Европада кургак чөс шер-иглерин камгалаарын мурундагы гитлеризм генерал-ларга болгаш офицерлерге дагын турар апарган. Оң-биле хулаага «свартонку» болгаш «чынгыс ай ринкту» тургу-зарын планарын ажал-биле кылды турар, ол чорук Барын Европа чурттары Европада чаа дайынын белгет-кенин динвантыр чепсө болуур сорулга-биле, барын-герман милитаризм болгаш алаан негеделерин мурун-га ол чурттарын хол даң калгышкан, герман монополистер-ни экономиктиг маңайында Барын Европа чурттарын чыгырмынча апар чылар.

Гитлеризм эжелечилер улаут дайынын өң-не аар үтү-гелен болууга чүткөн эрттерин чурт болуу Совет Эвиеле-лине, делегейге тергилешкенин надыс күлө-чүтүлдерин бөштөйтү чинтерин бөрүн болгаш Чехословак-даа Евро-пада болуушканын мндыг хөгжүлөсүн алаа-бир көрүнү шылаас. Ийи-кел олар чүгө айттыган алаан негекч планарга улаут ажитыг камгалаалыг организа-ция эвес, харын база Европанын өскө, мнанын Барын Германиянын хостанын күрүнелер оларын кыжылаары-нда дагын дөштөр көп турар кыжымыннын сатып амыр берсө төлөдө, бүгү талаалыг политиктиг кү-женишкенин калбартырар база боттарынын хулаагел-е кылды санап турар. Герман милитаризмни катан тө-ртүтүшкүн болдурбас дөштөр боттарынын бүгү күжениш-кенин салырын ийи Талаар медеген турар.

Моон-биле холбаштыр Совет Эвиелелини болгаш Чехосла-вак Республиканын Чазактары герман милитаризмни катан төртүтүшкүлүг улаут улаалган болгаш чыгыс ай демократтиг база тайбын ажалжыг Германиянын тур-гузарынча улаалган, Герман Демократтиг Республиканын күженишкенин дөштөр-биле күлөсүн көрүнү ийи-келер.

(Түгүлү 2-ги арында).

СССР-нин болгаш Чехословак Республиканын чазактар төлөөлөрүн арасында чугаалажымыннар.

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК КАДЫ КЫЛГАН ДЕКЛАРАЦИЯ

(Төмүрү).

күженишкенин долгуу-биле хүлээп көөрүн илгерилээр эргекч чугула деп санап туралар. Герман улустун ол нийти-национал сорулгазын шийтирээр ая түрүп турар ийи герман күрөөлөрүн — Герман Демократия Республика-нын болгаш Германиянын Федеративтик Республикасынын чокумузашкынына бүгү күженишкенин салырын негеп турар.

Европага болгаш бүгү делегейге тайбыннык эң идеягидеги маддалымы болза, Европага коллективтик аймак чок чоруктуу аяктык системаны тургузар болуп ийи деп Совет Эвилелинин болгаш Чехословак Республиканын Чазактары санап туралар. Коллективтик аймак чок чоруктуу нийти-европа системаны тургузар Европага болгаш бүгү делегейге быжыг тайбыннык доктаалып тургузарына, уаустар арасынын түшүндүрүлгү чоруктары чавырылдырынганы болгаш аа дайымын аймактын чайлаадына эргекч чугула бүгү-ле таарымчалык байдалдарын тургузар ийи дээринде ийи Талаалар бүзүрөлдү. Ол система Европага кыдыгы-даа агрессияны болдуруп аргакчы кылып ийи, Европанын улустарына санап четинмес каража-котаралардыг уе-үенни хооурамын дайынарына Европа тавары бергилээр мындг байдалды уаустар арганы бээр ийи. Аймак чок чоруктуу нийти-европа системаны Совет Эвилелинин болгаш Чехословак Республиканын улустары-нын хан-дамьрындан сонугурады, герман айтырыгын

тайбынга ынашымдыг болгаш демократтыг үндөсүнгө шийтирелди таарымчалыгына база ийи бээр ийи.

Шериг бөлүгөжүшкенин уаустар дугайында Совет Эвилелинин саналын барын талакы күрөөлөр бар-ла шаа-биле хүлээвейи турар болгаш амгы уеде агрессия соң-гу-атлантика блогун уаустарын күрөөвейи турар ол бай-лаады барымдаалаа, Совет болгаш Чехословак Чазактар Варшава Керөөнүн организациасын быжыглаар деп бот-тарымнык быжыг шийтирелини тургай мелеген тур-лар. Ийи Талааларнык бүзүрел турары-биле алырга, Евро-пада тургустунган байдалдарга хамаарымтыр алырга, Вар-шава Керөөн Европанын улустарынын аймак чок чоруу-ну болгаш бүгү делегейге тайбыннык быжыг маддалымы болуп турар. АКШ-тың, Англиянык болгаш Франциянык чакырыкчы бөлүктөрүнүн талазында сула салымшык-ны болгаш күтүүшкүнү ажыглап алгаш, герман манап-ристор Европага күрөөлөрүн түстөй хамаарымшас чоруун улай-улай дараалаштыр уаустар болгаш делегей дайымы-нык өртүн кысып үндүргөн делегейиң ийи дайымы-нык мурундагы төгүзүлүп калгашымын социалисттик күрөөлөр болдуруп шыдаас. Кандыг-даа таварылаага болгаш хенертен болуп чорукка ууур Варшава Керөөн аймак чок чоруктуу болгаш камгалаар арганык аяктыг чепсөө кылып деп ийи Талаалар дол шийтирелди. Ол — Совет Эвилелинин болгаш Чехословак Республиканын ча-зактарынын-даа, улустарынын-даа быжыг бүзүрелди-дир.

IV.

Ийи чурттарын күрө эрге-ажыктарында, найырал, кайы-кайымына дуалаагыр болгаш дайын сөөлүндөгү кады аякылаагы дугайында СССР-ниң болгаш ЧСР-ниң арасында 1943 чылдың декабрь 12-деги Керөөде тайылбыр-латынган, деп эргеник, деиссээрин бүдүн турар чоруун, күрөөнүн хамаарымшас чоруун болгаш бот-эргезин хүн-дүлөөрүнүн, бот-боттарынын ийи херектерин холгаар-лаштык денинчи принциптеринге үндөсүлгө СССР-ниң болгаш ЧСР-ниң арасында кайы-кайымына аяктыг по-литиктик болгаш экономиктик харылааларына база культу-дуг харылааларын калбартыр болгаш улам-на сайыран-гайжылар деп Совет Эвилелинин болгаш Чехословак Рес-публиканын улустарынын чайгыш чок күрө-чүткүдүн болгаш болууну турар совет-чехословак харылааларын бүгү-ле эң чугула айтырыгларын чугаалажышкынарын чор-удугаадында бүгү талаалык чугаалашкан болгаш көргөн.

Совет Социалисттик Республикалары Эвилелиниң бол-гаш Чехословак Республиканын арасында харылааларын быжыг үндөсүн болза, акы-дунмалыкты улустарын төг-дүгү чаңчы-биле дойнашкан база фашисттик эжелекти-дөргө ууур калыг-лошкун түзүшкүнарга Совет Эвилели-ниң болгаш Чехословакиянын эң акы оолдериниң төккөн хан-биле быжыглатынган ууң найыралы болуп келген, болуп турар болгаш болуп дээрин ийи Талаалар сеткил ха-нымшык-биле мелеген туралар. Совет-чехословак найы-ралдык быжыг чоруу ийи чурттарын улустарынын эрге-ажыктарын нийилешкек чоругуна, социализм бол-гаш коммунизм тургузар дөш, бүгү делегейге тайбын дөш деиссидиң идеяларынын болгаш сорулгаларын нийилешкек чоругуна, кайы-кайымын хань түндүлөөрүн-ге болгаш бүзүрелдинге үндөсүлгө туралар. Совет Эви-лелинин болгаш Чехословакиянын Чазактары совет болгаш чехословак улустарын найыралын камыг кадагалаар болгаш быжыглаар.

Совет Эвилелиниң болгаш Чехословак Республиканын арасында экономиктик кады аякылаагы айтырыглар-ын чугаалажышкынарын үндөс бүгү талаалык чугаала-жып көргөн. Ийи чурттарын арасында экономиктик ха-рылаалар деп эргеник, акы-дунмалыкты дуалаагыткан болгаш кайы-кайымына аяктыг болуунуң үндөсүннө көжүп турарын Талаалар сеткил ханымшык-биле дем-гелен. Совет Эвилелиниң болгаш Чехословак Республиканын арасында экономиктик сырый кады аякылаагы моон ыңай-лаа бүгү хемчегер-биле көжүдери ийи Талаалар шийтирелди.

Бар бүдүрүлгө күчүлери ийи чурттарын улус аякы-агымына эргекч чугула машиналары, деригелери бол-гаш еске-даа барааннарын белетээрине улам долур ажыг-таар талөө, Совет Эвилелиниң болгаш Чехословак Респу-бликанын үстүрүгү элден калбаа кооперастарынын ула-нышкынына улам ыңайгы кады аякылаагы дуга-йында санал-оолдарын Талаалар солукшан.

Ол сорулга-биле ийи Чазактар уаус аякы-агымын планнарын кайы-кайымына аяктыг кылдыр таарымш-тары болгаш ийи чурттарын арасында күш-ажылаң кайы-кайымын херелелеринге таарымш турар план бугулар социалисттик хулааларын бүдүрүчү күштерин көж-үдөсүнн эң улут темирлерин чугула чүгүч болуп турар деп чүвени барымдаалаа, ийи чурттарын үстүр-пүн кооперастар талазы-биле саналдарын белетээрин бол-гаш 1957 чылдың дугурунда чогур дугурулгаларын кылдыр боттарынын экономиктик органдарына даскан. Ол бүгү болза үстүрүчү болгаш келээ аякы-агынын чурт бүзүрүчү болду, экономиктик байдалдарына, аякы-агыны аргаларына болгаш чаңчыларын дүшүрт көж-үдөр аргаларын аякымын турар.

ССР-ниң болгаш Чехословак Республиканын арасында салгы харылаалары өзүп, быжыгып турарын Талаалар сеткил ханымшык-биле мелеген туралар. Сөөлү сес чыларын дугурунда кайы-кайымынча бараан солчула-зын хемчөлү барык 4 катап улгаткан, а 1956 чылда чехословак даштыкы салгы Совет Эвилелиниң үлүг-хуу-су 30 ажыг хуу болган. Ийи чурттарын арасында салы-лажышкы кайы-кайымына аяктыг болгаш чехословак экономиканын түрүштүг болуун быжыглаарына чугула фактор болуп турар.

ССР-ниң болгаш Чехословак Республиканын арасында сырый салгы харылааларын чырыкчыланчак чигеэ бол-за, Совет Эвилелиниң болгаш Чехословак Республиканын улус аякы-агынын көжүдери эргекч чугула чиг-эти-тин, деригелерин аякы-бүрү хенерлерин болгаш еске-даа барааннарын 1957 чылда кайы-кайымына дулаагыр дуга-йында чоотка чаа чарган дугурулга болуп турар. 1955 чылдыгына деиссере 1957 чылда Совет Эвилелиниң бол-гаш Чехословак Республиканын арасында даштыкы салы-нык хемчөлөни дыма улааттырарын ол дугурулга-биле көрүп турар.

Ол дугурулгага үндөсүлгө Совет Эвилели 1957 чылда Чехословак Республикага тарааны, хемүр дашты, хемүр руданы, шойну, ферресплавтарын, чес-холаны, никельди, нефтини, катуукту, хөөнни, аякы-бүрү машиналарын бол-гаш деригелерин, аш-чечми болгаш еске-даа барааннарын дулаап килер.

Чехословак Республика болуун ээлчөндө Совет Эвиле-лине дарганиалга-хептелге деригелери, энергопеклдер-

Совет Социалисттик Республикаларын
Эвилелини Министрлер Чөвүлелиниң
Даргазы Н. А. БУЛГАНИН.

Москва, 1957 чылдың январь 29.

Чехословак Республиканын Чазанын

Даргазы ВИЛЬЯМ ШИРОКИЙ.

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК КАДЫ КЫЛГАН ДЕНЛАЦИЯГА АТ САЛГАНЫ

Январьның 29-та келжэ Кремльдин Уаг-ордууна совет-чехословак Кады кылган декларацияга ат салымшыкны болган.

Декларацияга СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин болгаш Чехословак Республиканын чазанын Даргазы Вильям Широкий ат салган-нар.

Ат салымшыкына эштер К. Е. Воро-шилов, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, М. А. Сулов, Н. С. Хрущев, Е. А. Фурцева, П. М. Шверник, А. Б. Ари-стов, Н. Н. Беляев, даштыкы салгыны Министри Н. Г. Кабанов, СССР-ниң сая Министри А. Г. Зверев, СССР-ниң дашты-кы херектер Министриниң оралакчылары

А. А. Громыко болгаш Н. С. Патоличев, СССР-ниң Чехословакияда Элчини И. Т. Гришин болгаш еске-даа албаннык кижи-лери олурушканнар.

Чехословак талаан республиканын Пре-зиденти Антонин Запоточкий, Чехосло-вакиянык Коммунисттик партиянын Төп Комитетиниң Бирги секретары Антония Новотный, чазактың Даргазынын орала-кчы Вадлав Бодецкий, Курпаланын Ми-нистр — Даргазы инженер Ота Шимунек, ЧКП ТК-нын Секретары Иржи Гендрих, даштыкы херектер Министри Вадлав Ла-вид, туугу талаан-биле Күрүне комитети-нин Министр — Даргазы профессор Эм-мил Шехта, даштыкы салгыны Минис-

три Рихард Дворжак, кады камгалаа Ми-нистри доктор Йозеф Плойгар, национал камгалаа Министри генерал-полковник Богумир Ломский, чурт улустурувун Ми-нистри Йозеф Киселы, төлөөлөкчилер көр-пуунуң даргазы Рудольф Стрехай, Чехос-ловак Республиканын СССР-де Элчини Яромир Бошаклик, чөвүлөкчилер болгаш эксперттер, база Чехословак Республика-нын төлөөлөрүн үдөп чоруур кижилер олурушканнар.

Ат салымшыкына совет болгаш даш-тыкы парлаган хай саныг төлөөлөк-чилери олурушканнар.

(СЭТА).

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиязынын болгаш Чехословакиянын Коммунисттик партиязынын төлөөлөрүнүн ужуражышкынынын дугайында дыңнадыг

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партия-зынын болгаш Чехословакиянын Комму-нисттик партиязынын төлөөлөрүнүн 1957 чылдың январь 29-та ужуражышкыны болган. СЭКП-ден ужуражышкыны СЭКП ТК-нын Бирги секретары эш Н. С. Хрущев, СЭКП ТК-нын Секретары эштер М. А. Сулов, Л. И. Брежнев, А. Б. Аристов болгаш СЭКП ТК-нын келжүгүн эш Б. Н. Пономарев киришкенер.

Чехословакиянын Коммунисттик партия-зында ЧКП ТК-нын Бирги секретары эш А. Новотный, ЧКП ТК-нын Политбюроу-

нуң келжүгүн эштер А. Запоточкий, В. Широкий, В. Бодецкий, ЧКП ТК-нын Секретары эш Н. Гендрих. ЧКП ТК-нын келжүгүн эштер В. Давид болгаш В. Боудчик, ЧКП ТК-нын пропаганда болгаш агитация кидизиниң эргекчиси эш Саавик киришкенер.

Найыралдык болгаш чүрөктүң хань-зында болуп эрткен беселелерин үн-дө, СЭКП-нин болгаш ЧКП-ниң ара-зында харылааларын улам ыңай хөгжү-дериниң болгаш быжыглаарынын айты-

рыгларын, база делегейиң аяктык пимчөөшкениниң чамдык бөттүгү чугула айтырыгларын төлөөлөр чугаалажып көр-гөнер. Бүгү-ле көдүрүп үндүргөн айты-рыгларын талаан-биле ийи партиялар-нын төлөөлөкчилеринин санал-оолдары-нын долу чаңгыс эптин чугаалажыш-кын көргүскөн.

Чугаалажып көргөн айтырыглар та-ан-биле кады кылган мелегелди белетээр болгаш парлаага парлап үндүр деп шийтирнн төлөөлөр дүдөп элген.

Финляндия Республиканын Премьер-Министри К. А. Фагерхольмнын Москвада келгени

Финляндия Республиканын Премьер-Ми-нистри К. А. Фагерхольм Совет чазак-тың чалаанын бугулар Москвада келген.

Январь 30-де Ленинград вокзалы бай-кылачыг кылдыр шийетинген турган. Тук азар черлерге Финляндиянын болгаш СССР-ниң күрөө туктары астыган.

ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин, Даштыкы сая Министри Н. Г. Кабанов, СССР-ниң Сая Министри А. Г. Зверев, СССР-ниң Иш үстүрүгүн Министри Г. М. Орлов, Орук харылаа Министри Б. П. Бещев, СССР-ниң Культура Министри Н. А. Ми-хайлов болгаш еске-даа албан кижилери, а ол ышкап парлаага төлөөлөкчилери Финляндиянын Премьер-Министрин у-куру-биле маапа келгенер.

Утук келгенерин арасында — Фин-лянд элчин чериниң составы, Москвада турар төлөө болгаш элчин черлериниң баштыңнары, Премьер-Министриниң кели-

ри-биле холбаштыр келген фин журна-лист турганнар. 9 шак 45 минутта «Кызыл согуң» деп демир орук чедип келген. Вагонда Премьер-Министр К. А. Фагерхольм болгаш ону үдөп чоруур Финляндиянык Салыг болгаш үстүрү Министри К. Клеемло, Финляндия Респу-бликанын СССР-де Элчини Э. А. Вуори, Финляндиянык ДХМ-ниң политиктик кидизиниң эргекчиси Р. Энгель, Премьер-Министриниң секретары К. Пит-синки үнүлөп келгенер.

Аалчылар-биле кады СССР-ниң Фин-ляндияда Элчини В. З. Лебедев база со-вет-Финлянд кызыгарже чоразан СССР-ниң Даштыкы херектер министриниң оралакчы А. В. Захаров болгаш еске-даа албан кижилери база чедип келген-ер.

К. А. Фагерхольм биле Н. А. Булга-нин хол тутуч мекилешкенер. Фин-ляндиянык Премьер-Министриниң келге-

нинге алдар болдуруп чыскааган хүндү-лүг таанымадык Фронтун олар эргөөн-ер. Финляндиянык болгаш СССР-ниң кү-рүне гимнерин күтсеткен.

К. А. Фагерхольм микрофонга чедип келгеш, чүве чугаалаан.

Аалчылар машинага олурушканнар. Вокзал бажынынын чамыда шөгте чыгнал чүс-чүс москвалык Финляндиянык Премьер-Министриниң чыгып байыр чедирип турганнар. Аалчыларын машиналары туктар болгаш транспаран-тылар-биле шийетинген кудумчулап чо-рупкан. «Совет Эвилели биле Финляндия Республиканын арасында найыраадыг кожа-хелбээ харылааазы быжыгып, көж-үп туруун» деп орук болган фин дыл-дарда бууна. Финляндия Республиканык Премьер-Министр К. А. Фагерхольмуну совет кижилер «Морал көрүңер!» деп чүрөктүң ханымдан утсаа.

РСФСР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунда

Участоктүң сонугаа комиссиянык дараа азы секретары, хол ажылап ту-рар чериниң айы-биле шалыны артып-

шаан, 1957 чылдың февраль 1-ден март 4-ке чедир хол ажылынан хостатынар деп 1957 чылдың январь 29-та үндүргөн

Чарамы-биле РСФСР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиуму доктааткан.

Удуртулганың мергежилин бедидер

(СЭКП-ниң Каа-Хем райкомунуң пленумундан)

Партиянык Каа-Хем райкомунуң плену-мунга СЭКП ТК-нын декабрь Пленумун шийтирелерин болгаш районун партия организацианын сорулгаларын дуга-йында айтырыгын чугаалаашкан. Ол ай-тырыгын талаан-биле илеткелди партия райкомунуң секретары эш Москаленко кылган.

«Адыгы беш чыл планын чогаалыр талаан-биле аякыларын доосарынын дугайында болгаш 1956—1960 чыллар-нын контроль чуратгаларын болза 1957 чылда улус аякы-агынын планын ылазы-лаарынын улаанышкынынын дуга-йында болгаш «ССР-ниң улус аякы-агынын улутуруу экижидериниң айты-рыгларын дугайында» СЭКП ТК-нын декабрь Пленумунуң доктаалдарын чуга-алажып тура, — илеткелчи-даа, санап бергенер-даа челишкенин көргүдөр, четиштерин илердери, он бүгү-ле бөттүг чыдааганнарын айтып, аякы-хе-рекчи санадарын үндүрүп турганнар. Челишкенин сая-чуратгалар алап мактаарын, эки аякылаа аякы-агынын ыңайышкынына, бөттүг болдуруп аргала-рына хамаарымшан чүдүлери барымда-лап көрбөс чоруктуу райком келжүгүнери болгаш пленумун киришчилери буруу шаап көргөнөр. Чүгө дээрге, Каа-Хем районунуң деиссээрине колхозтарын көжүдүдөшкө барымдаалааын барып болбас хире онзагй чүдүлери бар. Ният-э-биле районун колхозтарында чер ажылы колалп турар-даа болза, ону планнашкын үндөсүлгө бир дөмөй көрүп болбас. «Тинтелге», Молотов аттыг, «Кы-зыл туң», Ворошилов аттыг колхозтар чер ажылы, ылангыг кур болгаш куруу-ка черлерин шийгелерин уламчылап тургаш, тарыла ияңгы дыма калбартыр, тараа бүдүрерин көвүдөй аргалыг тур-да, «Октябрь 14 чылы», «Ленинниң орук», «Сталиның орук», «Октябрь 30 чылы» колхозтарга ол хемчегер чамдык берге-лериг болгаш география талаан-биле кызыгаратынган чүдүлери-даа турун болур.

Мал ажылынын хөгжүдөсүндө база-ла ылаагы чүдүлери бар. Чигеэ, «Октябрь 14 чылы» колхозта сүт саадымын талаан-биле онзаадын өрөөни көөрдө,

ылангыг ону планнараа, ааза «Стали-ның орук», Хрущев аттыг колхозтарын бир дөмөй кылдыр көрүп болбас. Чүгө дээрге, «Октябрь 14 чылы» колхозта саар пиектер экижиге симменталь укасаалы турга, а ескелеринде чурт шийиниң ине-тери, ыңчангаш ол колхозтарга малдын укасааын экижидери азы өттиг малдын хөгжүдөр кишөөгөйге алынар ужуруг турганын бистер көрбөй тур-ганымын эвес деп санап бергенер шү-гүчүлөп турганнар.

Уаус аякы-агынын улутурунда улут четиштер барын санап бергенер илерет-кенер. Бар айтырыгын талаан-биле «Тинтелге» колхозтун даргазы эш Зайцев чилин-биле шүгүчүлөөн. Он чугаалааны болза:

— Бистин колхоз тарылга шөлүн кал-бартырынын-даа, он дүжүтүң бедидери-нин-даа талаан-биле адыгы беш чылдын онзаалдарын күсөдипкен. Ол колхозта тараа бүдүрери 1955 чыл-биле дөмөлгө-тө, 2 катап, сүтүң — 3 катап, дүтүң — 1,5 катап көвүдөн. Анаа үндөсүлгө, аякы-агынын продуктуларын күрөөгө са-дары база улгаткан. Эрткен чыл-биле деиссере, сүт дулаадымы 165 ху, эйт — 57 ху, дүк — 112 ху, тараа — 130 ху көвүдөн. Анаа үндөсүлгө, колхозтун акша оругазы база беден. Бир эвес, 1955 чылда 710 муң рубль ады-ганын турган болза, 1956 чылда 1 ми-лион 900 муң рубль четкен. ыңчангаш күш-хүчүңүң үнөз база улгаткан.

— Челишкенин боттары анаа-ла чед-дип келбес. Мааза чоңун чогаалдыкы аякы-иш-даа, мергежидиг улутула-даа хамаарып—деп, оратор уламчылаа: — Колхоз тарылга шөлүн 1960 чылда амгы турганына ууур барык үш катап азы 6000 га чедир калбартыр аргалыг. ыңчангаш МТС-тин дулаамчызы кош-как болганы-биле чайгы кур черниң бол-гаш күсүк агыс чериниң аңдылаагы-нын планын күсөдип шыдааан бис.

Он ыңай эш Зайцев районун улут-тууч аякылаачыларын, ылангыг СЭКП райкомунуң секретары эш Моска-ленкону болгаш райуксөөк даргазы эш Шекотуң-даа талаанын СЭКП ТК-нын илп үндүргөн дугула айтырыгларын шийтирелерингиди эвес бөөп тура-рын шүгүчүлөөн. Албан черлерин чы-ра, сырый таарымштыр тургускаш, оортан аякынын, албан-хаагыларга чурттаар

айтырыгын үлүтүп бээр дугайында ай-тырыгын — азы-биле кандыг-даа базым кылдынаар Районун ылаш аякы-агы чилине, МТС-те, белеткел көнторазында болгаш еске-даа черлерде эен, хос каби-неттер көй. ыңчангаш чурттаар ба-жың айтырын Сарыг-Сеп суула нарын байдала турары — уурутуучуларын аякыды бөттүг, дүргөн шийтирелерейи турарында — деп, ол шүгүчүлөөн.

Штат кызырлаадынын талаан-биле айтырыгын эреней көрүп, ону бзу барымдаалап шийтирелеп турар чоруктар барын Сарыг-Септе ортумак школанык башкымы эш Иванова шынгын шүгүчү-лөөн.

— Штат кызырлаадын чоругула бү-дүрүчү күштерин улааттырарынча улап-дырбаа. Чигеэ, бистин интернатта 127 өөрөңкчилер бар. Анаа ийи хел чур киж-и турганы шы. Райсаң кидизин «штат кы-зыр чүве» дөш, оларын бирезин ка-заан. Бисте хеманастатынган аштага чери чок. Болд-лаа көөргө, ол черде шыя эвес. Ол хиреде-ле, райсаң кидизиниң ашпалары харын-даа «улам күштелген», үш-дөрт кабинеттер шыгырт док «дуза-лаар», «сүмелгэ» аякылаачыларын тур-арын шыя эвес — деп, эш Иванова чөп-түг чугаалаан. Ол чорук райкомга-даа, райуксөөкка-даа бидилгир турган. Ону өй-шаанда этиээни таарымшас.

Райком келжүгүнери СЭКП ТК-нын де-кабрь Пленумунуң шийтирелерин пропа-гандалаар, колхозчуларын агрооовет өөрөңкчелерин организастаар аякылаа улут четиштер барын шүгүчүлөөнөр. СЭКП райком, он пропаганда болгаш агитация кидизин (эргекчиси эш Прокуратор) чоңуң ортузунга политик-массалыг аякылы көнчүг багай чорукту турар. Агро-оовет өөрөңкчелерин организастатынган турган 8 бөлүмүериниң чүгө ийи аякылап турар. СЭКП райкомунуң чанын-да илеткелчилер бөзүп болгаш база поли-тиктик болгаш эртем билгилерин нештер-лөп талаан-биле ийишкелдиң район сал-быры СЭКП ТК-нын келжүгүн Пленумун шийтирелерин чоңга тааныштырар аякы-че ам-даа четче күш салып кирибес.

Пленумуң ажылы бедик деисселе, аякы-херектин байдалаа эртип, чугаала-шан айтырыгын талаан-биле шийтирнн хүлөп элген.

С. ТАМБА,

«Шынык» корреспондентини.

ЧӨПТҮГ НЕГЕЛДЕЛЕР

(Каа-Хем районунун мурнакчы малчынарынын хуралынан)

Райондун колхозтарында мал кыштагы-лашымшыкынын байдалынын болгон малчынарынын сорулганын дугайында райтуксом даргазы Шелковтун илети-елен малчынары динчал, чугаалашкан-нар.

Мал кыштагылашымшыкына эки белет-кезди болгон «Тилдеге», «Молотов атты», «Октябрь 14 чымы» колхоздарда малдын баш саны менди, күш-шыдамы эки бооп турарын илетишкен демеделген. Илчилээ-жок Ворошилов атты, «Кызыл тука», «Сталинчи орук», «Ленинчи орук» кол-хоздарда мал кыштагылашымшыкы багыт-организаттыган. Илчилээ Ворошилов атты колхозтун баштаар чери (даргазы Шелков) кыштагылашымшыкы багыт-белет-Белетин, мал ажылынын ашымшыкы-ларын илчил алырынча чогуур кичеңтей салбазын-биле нитининг малын ишкы-нар, каража-богаралга чедирер чорукта-таварышкан. Чикээ, колхоз 40 баш ийек, 32 бызаа, 22 хураган, 14 хаван ооларын кыш үстине чидирген. Колхозтун Сарыг-Булунда сүт-бараан фермазынын деви-кээри илчил, мал чечин эккен турары-ушуктелиншкыниг, малдын сүт ижер че-рин таарыштырып кылбаан. Малдын че-герилгени болгон ажалдазын база багыт-организаттаан. Оң хараазы-биле колхоз-ажы-кыш чымынын баштайгы үш айла-рынды (октябрь 1-ден) эртен чымын ол-үстине удуу саар ийек бүтүрүлгөн-не 18 литр сүтү өзөш саап ан, чидиратил болган.

«Кызыл тука» колхозтун Белбейде ил-кышты боа малдын калыкшылга ферма-зында малдын ажалдазын болгон чеге-рилгени багыт-организаттагыны-биле-ылда малдын күш-дегели дыка арган. Ферма өргөктөш эш Даржаа мал чечин-сөөртүлгенин таарыштырган организа-тавааны-биле ийектер күндө чүгө 2—3 килограмм ситен чып турар. Саар ийектер-ния сүтү эртен чымыныга удуу 36 литр-уулаан.

«Сталинчи орук» колхозтун хаван фер-мазында байдал база дүгүрөңгө. Хаван

кажаазы чыгылатымшаан, сымкышпа, ишти сөөк, илчил, концентраттыг чечме-рин ахууш, хайкыдырып бербейн турар. Илчилээ хаваннары күш-дегели арчы-баксыраан.

Малчынарынын амыдырал-туртталга-зынча чептес кичеңтей салдынып турар. «Октябрь 30 чымы» колхозтун койку-зу Дюлзюлей мынчаар чугаалаан:

— Чайм мезон кадымыга 900 ажыг-киттер турган. 300 башты күргөне сап-кан. Ам 677 киттер эки кыштап турар-лар. Шаа бичежес киттерден 1,8 кг, удууларында 2 кг дүктү алган мен. Ил-чилээ, колхозука тонна ажыг чаксы-дүктү, 730 кг агар дүктү берген мен.

Колхозум бай-шыдагыр болзун дээш-кызын турар мен. Илчилээжес колхоз-баштаар чери малчынарынын амыдырал-туртталгазынча кичеңтей салбайн турары-таарышпа деп санаар мен. «Дюлзюлей ка-жар кичи ажырас» дээш мыдыг чүве ий-ки бе, зоотехниктер-даа, мал өмчизи-даа-келбес боор тур. Оон ылай агитаторлар ба-за келбес. Көжөр садыг келбес боорга, мыак олардан суурже чорутуу ушуга-таварыш боор чүве-дир.

Райондун удууручулары аштер Москаленко, Шелков олар мезон аалымга-кзорин дыка күзөп, кылып турар ажы-лымны, амыдырал-туртталгазын көргүзүп-чугаалап бээр дээш мен. Олар келбесинер. Бастер, малчынары, кымып ажалдап турар-бис, илчилээш бисче көрүп, бисче дуа-лап турарын күзөөр мен.

Зазен хай сапал берген малчынары та-рылга ажалдазын чептес тургустунганын, кино, уран-чүгү көргүзүлгө болбайн ту-рамын, кичи, мал өмчилери, зоотехниктер-Белбей турарын, көжөр садыг малчы-нарга чептеш турарын чөптү-биле тү-гүмүшкөн, ол талазы-биле негеделерин-кылганар.

Малчынары хуралынын киржикчилери райондун бүтү малчынарына кыгыгы-ны күзөөр алганар.

Т. САЛЧАН.

Малдын кышкы ажаалдазын күштелдирер

Чөөн-Хемчик районунун «Искра» колхозу бүтү малынын хай кезинде чак калмаалар-биле хандырган, эрги калмааларын эки чымылган септөөн турган. Кыштын бо айл-арында мал эки оларлар-биле ханды-тынып турар.

Колхоз баштаар чери кыштагыларче-сиген, саваң сөөртүр шыаыктыг аштарын малчынарыда быжылган. Койжу Шараван байтайгы үдө 3 тонна саванын, 4 тонна ситенин, Очур-оол 8 тонна ситенин, Сун-дуй-оол, Бүбү боттарынын кезип белет-кзон ситенин чүс-түс кыштагыларынча сөөрткөн. Төрөөн хойларын хураганна-рын тургузар калмааларын койжулар белет-кзон.

Олгерге чурттан турган 11 малчынары чак туртарга башчынарына чедирген. Илчил-Будурунда сүт-бараан фермазынын ажалдакчылары туртталга бажынары-биле бүрүн хандырганын. Арыг-Бажы фер-мазынын чанында 800 тонна саван, 70 тонна ситен, саваң чедир.

сигени машина-биле, пазавыг аштар-биле сөөрттүп турар. Ол фермада чак ба-лаалаан ийектер, 7 бүдүрүчү буталар тургузуу азыралда. 100 баш бызаа кирер чак калмаалыг түс-түс дүгүрөңдө чаш-бызаларын тургускан. Малдын кышкы ажалдазын улам-на күштелдирер дорек.

Арыг-Бажынын сүт-бараан фермазында Кызыл булун организаттыган. Илча-номнар, жуураалар, солгунар кой-биле-делетинген. Партия эге организаттамы-нын тургускан агитаторлары ферма ажал-дакчыларына бешелаларын, номчулалар-нын достаамал чорудуп турар. Көдө клуб өргөктөш Бөшкөкенин организаттаан-ны-биле илча-бот-тыныгыр уран-чүгү-болгучулар киржикчилери ферма ажал-дакчыларына ийи катал концерт көргү-көс. Шаа мындыг ажалдарын боттанды-рырга, малчынарынын кичижилдигине-ге улуу ужуу-дузалыг болур.

А. САМБУ.

Механизатор Моңгуш Кара-оол

Кызыл-Мажалык МТС-тиг механизаторлары партиянын XX съездининг төөгүтүг шийтирлерин амыдыралга боттандырып дээш боттарынын бүтү күзүп салган. МТС-те кымымакый күш-ажылыг үлестер чижээ көргүзүп турар мурнакчыларын саны өскөн.

МТС-тиг мурнакчы механизаторларынын бирөөн Моңгуш Кара-оол бо. Ол ам көдө ажыл-агый машиналарын септөөр чөктө ажалдап турар. Цех көдө-ажыл-агый машиналарын септөөрүнүн планын ажыг күтүсөдүп, МТС-те мурнакчы чөк болуп турар.

Моңгуш Кара-оол бодунун күзөөнө ажалдазын ак-септөөдүг ажалдап, бүтү күзүп МТС-тиг мурнакчы салдынган сорулганы чедикшикниг ший-тирлөөрүнүн хөрөөгө берип турар. Ол хүн нормазын үргүзүп ажыг күтүсөдүп турар. Оң септөө машиналарын шыйары эки.

Мурнакчы механизатор эртен чымын дүктү ажал алышкынында база-идекейлиг киришкен. 1956 чымын күзүндө ол Барым-Хемчик районун Ворошилов аттыг колхозука комбайнерлер ажалдап турган болгон планын оонаалганын чедикшикниг күтүскөн.

— Мен ам «С-4» деп марканын болу чорутуу комбайнын септөө турар мен. Ол комбайнын МТС Кызыл-Мажалыктын ортумаа школымыга бээр. Во ком-байнын эки шыйарын септөөрүн кызып турар мен. Өөрөнчиктер көдө-ажыл-агыйнын ол нарым машиназын эки өөрөнчип билеп алган, боттарынын политехника талазы-биле билин быжылган алырлар. А оларын аразында мен ышкан комбайнер болурун күзөп турарларын бары чугаажок — деп Моңгуш Кара-оол чугаалаан.

Т. ОЮН.

Уран-чүгү бөлүмүндө

Чаа-Хал районун Ленин аттыг көдө-ажыл-агый артелинде № 1 хову брига-дазынын М. Кировка удуруткан 12 ил-чилег комсомолчу-аныктар бригадазын бот-тыныгыр уран-чүгү бөлүмүн ор-ганизаттап тургускан.

Уран-чүгү бөлүмү неделяда 3 катап болуп турар. Бөлүмүн Бад-Сюрин удурутуп турар. Олар чак ырларын, кол-хозчу кожамыктарын, шулуктерин, бас-наларын болгон таңыларын өөрөнчип

ап турар. Олар чөктө чак колхозчуларга байтайгы белеткөөн концерт көргү-көснөр. Алаа Киров, Тоолал, Дамчыл-оол, Дайгыраа болгон өскөлөр-даа эки об-назынар.

Бот-тыныгыр уран-чүгү бөлүмү ам мал фермаларыча үнүшкүнүг кон-цертке белеткөөнмашаан колхозтун өчтө-түг хуралына концерт белеткөөн чор-удуп турар.

С. СОТНАМ.

Нарын дүктүг хой ажылын хөгжүдөр

Нитининг ажыл-агыйына нарын дү-ктүг хой ажылын хөгжүдөргө, оон элбеш-ишпадыг дүк алынар болгон хой орукта-кирер. Илчилээ нарын дүктүг хой ажы-лын хөгжүдери чугула айтырып болуп-турар. Тос-Хем районун Калинин аттыг-колхозу 1955 чылда нарын дүктүг кош-карлар-биле тус черин хойларын эл-ер-иштирген түнелинде, ол хойлардан те-рүтүнгөн бири салгалдын 633 баш хура-ганнарынын бир дугаар кыргыздамын 1956 чылда чоруткан, ол хайнак хураганна-рын бирөөн-не ортумаа-биле 2 кг 800 грами дүктү кырган. Чүгө ол хура-ганнарынын бүтү дүгүдөн бешин 48 муң-рубль орукта кирген, ол болза, колхозтун бүтү ховуну дүгүдөн кирген ашка ору-ганга 47 хузуу болуп турар. 1956 чыл-да артель хой бүтүрүлгөн ортумаа-биле 1 кг 700 грами дүктү кыргып турган 1 кг 850 граммын кыргып алган. Дүк кыргыздамынын планын ажыг күтүсөдү-ринге хайнак хураганнарын дүгү элзөн-көсү черин элзөөн.

1956 чылда хойжулар болгон мал-ажылынын тускай өртемчилери нарын дүктүг атай уксалыг кошкарлар-биле 4508 баш хойларын тарып бооткан. Бири, ийги салгалдарын хайнак хура-ганнарынын ажалдамын, оран-сууру тус

черин хойларын бөдүн ажалдамын-дан, оран-суурундал кылгыр чүвени чок. Олар кыш кургузуна олар ажалдамын-биле хандырганын турар, хай чылдарда тус черин агаар-бойдузуга чачыгып быжылган тус черин хойларындал тудал-чок, хайн даваннары тастаас, дүгүнүг алаанче өжүс кирбес талазы-биле оон-ажыг байдалыг болуп турар.

Атайнын нарын дүктүг кошкарлары-биле тус черин хойларын тарып бооза-дып турган, бөдүн дүктүг хойларын на-рын болгон чарты нарын дүктүг хой-лар кылдыр сайырадып болурун бүтү-аргалары бар. Нарын дүктүг хой ажылы-хөгжүр болза, колхозтун экономикаын быжылганын болгон оруктамын көү-дөдиринге улуу ажыг-дузалыг болур. Эр-кен чымын күзүндө ол артелинде хой-тарып боозадыр ажылынга бо талазы-биле зоотехниктер Филиппова, Селин, анык-колхозчу Бугалай олар өң кымымак-ажылдаанар. Тарып боозаткан хойларын-дүк кыш ажырап дээш хойжулар, мал-ажылынын тускай өртемчилери оларын ажалдамын, олардамыншыкын улам-на күштелдирери, калмааларын чымыт, чы-рык, кургаг болдулары оона чугула.

О. ПАПЫН.

Сагыш салышкын

Талды районун Жлазов аттыг көдө-ажыл-агый артелинин баштаар чери Кас-када сүт-бараан фермазынын ажалда-кчыларынын амыдырал-туртталгазынча-улуг кичеңтей салып турар.

Фермадын ажалдакчылары ажалда-кын түзүү үзөш өрттөршкен. Бүгү чү-ве өмчелетинген болгон долгандыр му-жын аларган түргөн.

Улаваанда ыржынын машина даажы-грешкен.

— Кым келди? Олурганым бажынын элп далам-биле-үне халдым. Удуган чөк ыламылап ал-кан ышкан кирип келди.

Мен дестүмөй:

— Кайы улааан, кым деп кичи ыш-кан! — дилим.

— О-о! Во дарганын сагыш чованты-ры таан кончуг ийи. Чөктө чак чораш

«удавас келир мен» деп алааш чоруткан-дарга чүве. Во колхозтун даргазы Забров-ышкымы — деп калып чугаалаан.

Оң чүте келгени мезе байтайгызын-да билишкөөн. Улаваанда эш Забров-класирин эдиртип алган, ферма ажалда-кчыларына алаан бээр-биле келген-дыналып келди. Дарга чаксаан келбес, кады мал, кичи өмчилери, кино апарат-тыг механикти болгон дери саалым-нын садыкымын эдиртип алган келген.

Авансы алган колхозчулар салдыган-чугула барааннарын салып ап турганар-Фермадын ажалдакчылары ол көжө-кно көргөткөн. Колхозчуларын амыдырал-туртталгазын дээш колхоз баштаар че-рини сагыш салып турарын үстүлө амы-дыралчы чижетер херечилеп турар.

С. САНЧАТ,

Самагадай суурун чурттакчымы.

Номчулуктарын бижиш турары

Шагаан-Арыг МТС көдө ажыл-агый ма-шиналарын септөө-рин эки чорудуп турар. Ам 28 трактор, трактор-ны 24 аналдынып, 6 лүшкелер, дис-калыг 2 улуу илчилер-болгон өскө-даа кожуу-ла херекселер септе-тинген. Чаксы хову-ажылынга кирер маши-на-чептеринин сеп-телгенин сонгулалар-хууну чедир доозар-дээш коллективте со-циалист чарытын-калбартаан.

В. Тогакпаан.

Бай-Тайга районун харылааа конторазынын Мурга-Аксы суурга-аг-биле почта чедирер-турар почтачымы Ор-

туш-оол эки ажалдап-турар. Чер аразы ырак, арт-сиген ажал-даа-почта чедирелгени ол-кожулалгай келген.

Мурга-Аксы суурун-чурттакчылары болгон Моңгуш-Тайгада мал-чынары Орун-оолдун кымымак чоруп үнелер-туралар.

Х. Бак-Кара. Өвүр районун «Ком-мунизмче орук» колхоз-уну отугулар ыш белеткээр комсомолчу-аныктар бригадазы бо-чыын 1600 кубометр-ыш белеткээр. Оон иштинден школада 800 кубометрин хал бээр. Бригада ам 850 кубометр белеткөөн. Ыш белеткөөн чер-чер Со-веттеринге сонгулалар

О. Чырткан-оол.

лаан-оол) эң өң көргүзүлгө болуп турар. Ол көдө Совет бодунун сессияларын Бо-статутунда айткан хуузазын бөтүзөр-чымдырып, алаа чугула айтырларын шийтирлөө турар. 1956 чылдын эгезин-ден октябрьдин 1-ге чедир 7 сессияларын чымдыргаткан, алаа мал, чер ажылынын, улус өөрөлгөнгө, калык калмаалы-нын дугайында болгон өскө-даа 21 айты-рыларын чугаалашып көргөн. Ол айты-рыларын талазы-биле сессияларга до-стаамал комиссияларын эдеричи илети-кедери база дынаап турган. Күтүс-кюнү хурагаларын 10 катап чымдырып, алаа 17 чугула амыдыралчы айтырлар-ын чугаалашкан. Чадананч көдө Со-веди бодунун сонгулалары-биле кыры-рылаалыг, оларын ортузунга полит-массалыг ажалды үргүзүп чорудуп турар.

Тос айларын дугурунда сонгулалар-мурнуна депутаттарын өчтөткөн 2 улаа организаттап, сонгулаларын иш-ти хуралы 3 улаа чоруткан.

Чадананч көдө Совети организаткы болгон полит-массалыг ажалдарын эки тургусканы-биле ол бодунун удурутла-нында туруп турар «Искра» колхозтун ажал-агыйнын көдүренинге улуу ролюу-ойлаан. «Искра» колхоз 1956 чылда об-ластын бүтү талазы-биле мурнакчы кө-ргүзүлгө колхозтарын бирөөн бол-ган. Ол ышкан Өвүр районун Саглы, Эрганин Марен, Токунуц Ил болгон өскө-даа хай-хей көдө Советтер соци-алист чарыштын мурнакчылары болуп, ажал-агыйнын, култура тургузушкуну-нун айтырларын өй-шаанда шийтир-лөөринге, улус ажал-агыйнын планын даалгалаары күтүсөдиринге улуу органи-заткы ролюу ойлап турар.

СЭП-тин XX съездин чурттуу улус-ажыл-агыйнын хөгжүдөргө чер-чер Со-веттерин организаткы ролин улам бе-дирелгенин өргөжөк чугулазын деме-лээш, Советтерин кол кичеңтейин ажал-агый болгон култура тургузуш-кунуун айтырларын, сонгулаларын чыгыларын чагылыш чок, чүткү-дү күтүсөдиринге эргилдирер деп айт-кан. Бистин областын чер-чер Советтери иштинде партиянын XX съездинин шийтирлерин чедикшикниг күтүсөдү-ринге ажалдап турар планна мурнакчы көдө Советтерин саны өскөн. Көдө Советтерин социалист чарык-чынын түнелеринден алган көргө, Чөөн-Хемчик районун Чадананч көдө Со-вети (даргазы эш Чигир-оол, секретары эш Со-

лаан-оол) эң өң көргүзүлгө болуп турар. Ол көдө Совет бодунун сессияларын Бо-статутунда айткан хуузазын бөтүзөр-чымдырып, алаа чугула айтырларын шийтирлөө турар. 1956 чылдын эгезин-ден октябрьдин 1-ге чедир 7 сессияларын чымдыргаткан, алаа мал, чер ажылынын, улус өөрөлгөнгө, калык калмаалы-нын дугайында болгон өскө-даа 21 айты-рыларын чугаалашып көргөн. Ол айты-рыларын талазы-биле сессияларга до-стаамал комиссияларын эдеричи илети-кедери база дынаап турган. Күтүс-кюнү хурагаларын 10 катап чымдырып, алаа 17 чугула амыдыралчы айтырлар-ын чугаалашкан. Чадананч көдө Со-веди бодунун сонгулалары-биле кыры-рылаалыг, оларын ортузунга полит-массалыг ажалды үргүзүп чорудуп турар.

Тос айларын дугурунда сонгулалар-мурнуна депутаттарын өчтөткөн 2 улаа организаттап, сонгулаларын иш-ти хуралы 3 улаа чоруткан.

Чадананч көдө Совети организаткы болгон полит-массалыг ажалдарын эки тургусканы-биле ол бодунун удурутла-нында туруп турар «Искра» колхозтун ажал-агыйнын көдүренинге улуу ролюу-ойлаан. «Искра» колхоз 1956 чылда об-ластын бүтү талазы-биле мурнакчы кө-ргүзүлгө колхозтарын бирөөн бол-ган. Ол ышкан Өвүр районун Саглы, Эрганин Марен, Токунуц Ил болгон өскө-даа хай-хей көдө Советтер соци-алист чарыштын мурнакчылары болуп, ажал-агыйнын, култура тургузушкуну-нун айтырларын өй-шаанда шийтир-лөөринге, улус ажал-агыйнын планын даалгалаары күтүсөдиринге улуу органи-заткы ролюу ойлап турар.

СЭП-тин XX съездин чурттуу улус-ажыл-агыйнын хөгжүдөргө чер-чер Со-веттерин организаткы ролин улам бе-дирелгенин өргөжөк чугулазын деме-лээш, Советтерин кол кичеңтейин ажал-агый болгон култура тургузуш-кунуун айтырларын, сонгулаларын чыгыларын чагылыш чок, чүткү-дү күтүсөдиринге эргилдирер деп айт-кан. Бистин областын чер-чер Советтери иштинде партиянын XX съездинин шийтирлерин чедикшикниг күтүсөдү-ринге ажалдап турар планна мурнакчы көдө Советтерин саны өскөн. Көдө Советтерин социалист чарык-чынын түнелеринден алган көргө, Чөөн-Хемчик районун Чадананч көдө Со-вети (даргазы эш Чигир-оол, секретары эш Со-

лаан-оол) эң өң көргүзүлгө болуп турар. Ол көдө Совет бодунун сессияларын Бо-статутунда айткан хуузазын бөтүзөр-чымдырып, алаа чугула айтырларын шийтирлөө турар. 1956 чылдын эгезин-ден октябрьдин 1-ге чедир 7 сессияларын чымдыргаткан, алаа мал, чер ажылынын, улус өөрөлгөнгө, калык калмаалы-нын дугайында болгон өскө-даа 21 айты-рыларын чугаалашып көргөн. Ол айты-рыларын талазы-биле сессияларга до-стаамал комиссияларын эдеричи илети-кедери база дынаап турган. Күтүс-кюнү хурагаларын 10 катап чымдырып, алаа 17 чугула амыдыралчы айтырлар-ын чугаалашкан. Чадананч көдө Со-веди бодунун сонгулалары-биле кыры-рылаалыг, оларын ортузунга полит-массалыг ажалды үргүзүп чорудуп турар.

М. МАШПААДАЙ.

Советтер—ССРЭ-нин политиктиг үндезини

Социалист революциянын тилкелени-нин түнелинде, бистин чуртуусука тып-тып белген ажылын агымын диктатура-зын ажылы чоннар депутаттарын Советтерин хевир-биле туруп турар. Со-веттер — ажылын агымын эрге-чагыр-газынын политиктиг хевир, пролетар диктатуразынын бистин чуртуусука до-стаатынган күрүне хевир болур.

Советтер болза, күрүне эрге-чагыр-газын кырыл-ла чак хевир болгон бау-дуг улусу, өңизинге чедир демократы-тынган эрге-чагырга. Күрүне эрге-чагыр-газынын советтик хевирин ийи-чангыс-кыдыр болуп, чогаалып калган. Со-веттер эң-не баштай 1905—1907 чылдары Россия баштайгы революциянын бол-ган 1917 чылдын февралда болгон бур-жуа-демократтыг революциянын үнелинде-ажылы чоннарын эрге-чагырга, хостал-га дээш демекшип турган буржуадалар-дуйнарынын олуна революстүг деми-седи чогууш иштинден баштаарына ты-гарымчалыг удурутуу органнар болуп тып-тып келген эрге-чагырга. Илчилээ олар төөгүнүг тургузуучу — улус мас-салаарын чогаалкын ажыл-чорудулазын-дын болгон демекшигин түнелинде чо-нуу иштинден тыгылган, тодогойлаарга, Советтерин эгезинде чон боттарынын ил-чилээ-биле тып тургускан.

Пролетариаттын улуг башчычымы В. И. Ленин Париз Коммуназынын болгон ол ийи орус революцияларын дугулааган анализтен өөрөнчиринге үндөшкөн, 1917 чылдын апрельде бодунун алдарыг Ан-рель теистеринге пролетариаттын дикта-туразынын эң дээр хевир болза, оон мурунда марксистеринг савап турганын парламентаризм демократтыг республика-вес, а Советтеринг республиказы болу-дур деп түнелин үндүргөн, Советтерин теория талазы-биле үндөшкөн ажалган. Оон-биле В. И. Ленин ажылын агынын диктатуразынын политиктиг хевиринин дугайында айтырларын талазы-биле марксизмин теориянын чак чадаже кы-дүргөн.

В. И. Лениндин Советтерин ажалга-ны түлө социалист революциянын тилке-гени болгон бистин чуртуусука ажал-чы агымын диктатуразын тургузарын

хандырамына улуг ужуу-дузалыг болгон-өөс, а хайн пролетариаттын эрге-чагыр-газын оон ылай сайырадып быжылга-лынга база социалист тургузушкунга ажылы чоннарын бүтү талазы-биле-улуг чедикшикниг болурунга ол кан-чар-даа ажал улуг ужуу-дузалыг бол-ган. Советтерин төөгүтө улуг ужуу-ду-залын демеделешкан, оон-биле кады В. И. Ленин оон пролетар диктатуразынын карачангыс бооп болуу күрүне хевир-кыдыр саваайн турган. 1916 чылда-ла Ленин капиталдык социализмге эргиле-үзеинде хай аны политиктиг эрге-чагыр-га хевирлеринин туруп болурун дугай-ын айтты турган. «Бүгү нацияларын социализмге келери — ол дээрге чалыш-чак, мычалаа-даа олар шүптү чалгыс аай-көбөс, демократиянын кайы-бир хевир-ринге, пролетар диктатуразынын кыдыр-бир хевиринге, нитилел амыдыралынын аны-бүрү талазынга социалист чары-тыгынын кыдыр-бир теманынга нация бүрүрү кө-хевирин килер» — деп, Ленин бижзөн. (В. И. Ленин. Чог., т. 23, арын 58).

В. И. Лениндин ол-ла бодалы оң «Кү-рүне болгон революция», «Пролетар

Делгем билиглиг механизаторлар—күш-ажылдын бедик культурлуг ажилчынары

Машина-трактор станцияларынын байла болгон нарын техникасы билигит колдарын негеп турат. Чугле мержежидиг ажилер болуун ажилчынын мастерлер болуп, тракторларын болгон комбайннар билигит бугуруучулуг ажиллап, бугу хову ажилдарын чогуур хуусаада билигит агроэкономика деднеге чорутуушмала.

Трактористер, трактор бригадаларынын бригадалары, арыгаар машиналарнын машинистер болгон олардын дуалаачылары, учетчиктер МТС-терини жонтоом ажилчынары болуп. Хову ажилдарында жонтоо уде оларнын ажилдары терини септелге мастерскаяда, колхозтарын туугаарында, улуг күш увер ажилдарын механизастап турар фермалар болуп.

Бистин областын МТС-тери чыл санында эч саймрангай техниканы ап турат. Сөөгү чылдары областын МТС-тери дөрбелчин-уланча арга-биле кукурус, картофель тарып олутуруу саялааларын, хой кыргыч агрегаттарын, картофель ажаап алыр «КОУ-2» деп комбайннар болгон еске-даа аны-бүрү техниканы алган.

СЭКП-нин XX съездинин Директиваларында мында дээр: херек апарганга өрү колдугу чоругу чепсек-херексидиг 176 чедир аны-бүрү конструкторлар биле МТС-терин 2—3 чылдары долуг хандылар. Мычанга чугле трактор башкарып билер турган тракторист болза, агроэкономика болгон чаз чепсек-херексидерин аны билген турар ужуруг. Бир эвес механизатор тракторист деп чангыс мержежидиг болуп болза, ол механизатор эвес. Мычанга механизаторлар-биле үргүчү өрөөлгөн чорудар чугула.

Областын МТС-теринин механизаторларын колдунда-ла чангыс мержежидиг

тракторист азы комбайнер болуп турар. Механизаторларын улуг нурууу слесарь ажилын кылып билбес. Ооң хараазында күсүт, кышкы септелгенин жүжениш-кенин ренде МТС-терге слесарьлар, токарлар чедиппейн турар.

Моон мурунда трактористер сезон дургуна 15 айт күсүтүг тракторга чыккан андарылаже шалчылерге 700—800 болгон оон-даа хей гектарын чарыраын, а комбайнер—500—600 гектар чегин дугуруу ажаап алырын эки билер турган. Чуге дээр олар ол хүдзегелерин күсүсүр болза, 500—600 күшүнери ажиллап ап, 4—5 муң болгон оон-даа хей рублун ап болуп турганнар.

Мычарга ам мындг эвес. Чугле ичча-мынча гектарын тарып калатарын бодалайн, а бир гектардан бедик дугутт азы болгон ажаап алышынын кыска хуусаада чидиринг чокка чорудар деп шынгын соруга келзе ажил-агый ажилчылеринин мурунда садымганда хер-зүннү чангыс катан эвес, а каш катан ажиллап кылар болгон ажаап алышынын эч кыска хуусаада чорудар ужуруг бис. Моон ужурунда механизаторлар чал мержежидерин шингээдин алырыга сонугурадыг болуп. Ам бистин МТС-теринде аны-бүрү техниканы шунту трактористер бир дөмөй шингээдин ал-багыр.

Кандыг-бир планын азы хемчегелерин чуге ууру турар бис?

Хой кыргылазын болгон дөрбелчин-уланча арга-биле тарылагы азы үжүтүг ачылган ажаап алырын чижекке ал көрөөл. Механизаторлар ону билбес болгон чугле ажиллап турар уезинде ону өрөөнлү турарында машиналар чогуур хуусаада чеппейн тура-ла ажиллап-дан ууру турар.

Мындыг байлады ууткаар төлөөдө, МТС-терге механизаторларын мержежидиг белир талазы-биле курстарын органиастаары өргөжөк чугула. Чижекке Бай-Тайга МТС-ти ап көрөгө, хой кыргыч кыргычтарын эй-шөмөдө белет-кээш, кыргылазын планын ажыр күтсөткен болгай. Чамдык машина-трактор станцияларын механизаторларын өрөөлгөн эгелзэн турган, мычазы-даа ону төнчүзүгө чедирбес. Моон түннелинде кукуруске дөрбелчин-уланча арга-биле тарылазынын уезинде механизаторлар ол ажилды кылып турган эвес, а чугле өрөөнлү алырынга өйлөжип турганнар.

Чалаан МТС-тин кол инженерин Дубовтун уурутуу тарып механизаторлар өрөөлгөн багыт эвес организастыган. Ол өрөөлгөдө трактористер, комбайнерлер болгон трактор бригадаларын бригадалары хаара туттунган. Мындаа болза, мында механизаторларын ийгилик мержежидиг чедип алырын өрөөлгөн органиастааыны четтес.

Механизаторлар МТС-терини бүтүн чыл иштине ажиллап доктаамал ажилчылар болганда, оларнын мержежидерин сөзү ажилдарын улуг ужуру-дузларын. Мержежидерин сөзү турарында калдарларын составын доктаамал тургузарыга болгон техниканы камыг өйдөлгөнчү дуалаар. Бир-Хем МТС-тин алган көрөгө, оон механизаторларын харуга тракторист-даа, комбайнер-даа болуп турар. Бай-Хаак МТС-тин механизаторларын база чангыс эвес мержежидиг болуп турарлар.

МТС-тин уурутуучуларын механизаторларга немелде мержежидиг чедип алырынга дуалап, курстарын МТС бүтүгүнө органиастаары чугула.

И. БРИЧЕЕВ, областын келзе ажил-агый өрөөлгөнчү улуг инженерин.

Дуржулгалыг хойжу

Чөөн-Хемчик районун Жданов аттыг келзе ажил-агый артелинин хойжуу О. Балы-Лам 1951 чылдан бээр мал каларын ажиллап келген. Ол чыл бүтү малдын баш санын өстүрү, продуктуун белир дээр бар аргаларын ажиллап келгендер оон малынын баш саны өтүдөлгө болуп келген.

Малдын эки хур чыжар оон чайгы семиртилгенден, чыгыг, толуг жышта-лашкында хамарлар дээрин малчын билер. Мычанга эш Балы-Лам чайгы Чыргак-Бажыга хови 15 катан олар солуп кээр. Күсөөр апарганда Кут-Тейин ол-бо талларынга оларалар. Ол оларлар шээр малга эки таарымчалыг өтүт. Кыштар септелгенин боду кылып ап, мал чегин, кургаг елект, оттулар кыжын бүтүн белеткен алыр. Кыжын кодан де-вискөөрүнчү оларын планнап оларалар.

Балы-Лам бо чылын бодунга бижы-лаан 308 төртү хойларын 308 хура-гарынын мени камтап ап, бир хойлан 2,5 килограмм дүтү кыргыч алырын хүдзеген. Ам малчын 64 төөөн хови-лан 65 хурагарын мени камтап алган болгон малдын кышкы байдамы эки.

М. СЫНАА.

Кызымак ажилдын түннели

Эрлн районун Нарында чедип чыл шолондига башкы А. Г. Литвинов 3 чыл аажыг үдө күш-ажыл кичээл башкапкан, кичээлдер бүтүгүн бедик шынарлыг эртерин, өрөөнчиктерин күш-ажылга хандыкшып, чангычтарын дээр күжө-ниникин ажиллап келген. Бо өрөөл-диге чымында шолон чанымда чаз кыл-дыган мастерская ажиллап келген.

Мастерская херексидер-биле эки хандыг турган. Анык чазамычтар Калдыр, Борбак-оол, Сыдам-оол, Кыно оол, столдарын, паргаларын, тумбочкаларын болгон еске-даа эдилек айлаан кылып турар апарганнар.

Н. НУРЗАТ.

Тудуг бригадазы

Сүт-Лал районун Жданов аттыг келзе ажил-агый артелинин О. Чатлаа уурутуган тудуг бригадазы 5 ажил хүднө 300 хукутуу кешем машина орунчөк сөөрткен. 154 кубометр оттулар мындыг кыжын тургускан. Тудуг матери-алынын белеткенинде тудугуларга бир бажынын тутуу. Тудугулардын М. Кызы-оол, О. Бүрүчүк, О. Дамдын-оол эки ажиллап турарлар.

О. БОРАШ.

Автомашиналар болгон көдөз ажил-агый машиналарынын камналгазын күштөлдирер

Улуг-Хем районун Маленков аттыг келзе ажил-агый артелинин ажил-агый чыл санында-ла улугаин, экономиканы быгытгы, саймрангай машина чепсек көвүтүп турар. Колхоз чаз техниканы үргүчү немей сатып ап, хей түннүг аш-хөрөгүн чарыткан турар. Мындыг бол-за-даа оларнын камналгазы дээр демсөөк чок.

Болхотун шагда-ла салып алган та-раа арыгаар, бастыра машиналар, дедилерин төн хову туралда кандыг-даа септелге чок чылдар. Андымнар, кидил-дер чер болганда-ла чыгылаар. Сиген көс-тирер машиналар болгон еске-даа келзе ажил-агыйнын чепсек-херексидер шунт

ажылгадан үгөн, оларын септээр дугай-ында сатып салдымайн турар. Маала чангыс чижекти көргүзөгө четчир. Колхоз 1949 чылда алтын тарза бастырап ийи машинасын сатып алган. Оларнын бразил колхоз төүндө сатып чанымда, ескен Кө-Хак деп черде чангыс-даа чылда ажил-алга кийрбейн каапкан чылдар.

Артелине өрткөн чылын 7 автомашина ажиллап турган болза, ам чугле ийи ма-шина ажиллап турар. Ол машиналарын үрөп мыан кижилерге баштаар чер канды-лаа хемчег хүлөтпейн турар.

Чолаачылар автомашиналарын үрөй халдып каапкан, автомашиналарын ап турарлар. Чолаачы Төмүр-оол «ГАЗ-51»

маркалыг автомашинаны үрөй мунгаш, ба-за мындыг маркылыг машинаны алган. Чөөн-Хемчик районун Хендерег бажы-га үрөөл, ол-ла черинге каапкан келген. Колхоз баштаар чери ажаа база-ла чаз ма-шинасын берген. Ол мынан чолаачы Се-ден-оол база ийи автомашинаны үрөөн. Те-мүр-оол үш дугаар машинасын чокка чаз база үрөп алган.

Үрөөлгөн техника септетилмей чымыр-да-ла оон кезектерин уруулар-даа, уу-лар-даа мыан бээр дамылап турар. Колхоз баштаар чери үрөөлгөн тех-никаны чогуур уезинде септес, оон үрөк-чилер-биле декиссид чорудар чугула.

Т. БАЛГАН.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Бот кижилерден, уруг чоктардан болгон эвээш өг-бүлелиг хамаатылардан үндүрүг

Хелер болгон бичи уруулар дугайында сатып салышынын СССР-де күрүненин чугула соругула, бүгү улугуун херээ болуп. Бистин Төрөн чуртувустун анык салгачыларын кижизини турар не-хер-өөннөргө эрге-ажытарын камгалаарыга коммунист партия болгон Совет чазак оона кичээлгенин салып турар. Не-чашт камгалаарыга, анык салгачыларын күш-ажылга болгон угаан-бо-далга калды кижизиндеги таарымчалыг байдаларын тургузарын хандыра хем-чегелерин ханы бажырымчалыг система-мы бистин чуртувуста тургустунган. Эм-нелгени болгон профалиттерин албан черлеринин, санаторийлерин, жоугуу бажынарнын, уруулар бажынарнын, салдары болгон ажилдарын калба чектиги тургустунган, коммунист ийи-тигелдиг догу уелит тургузучуларын, калды салгачыларын не-херөөннөргө кижизини бүтүн аргаларын болуручу угаанган хей санын хемчеглер чоруту-ган.

Совет күрүненин нелерин болгон бичи урууларын эрге-ажытарын камгалаарын хандырамынча угаанган хем-чегелерин системасында бот кижилерден, уруг чоктардан болгон эвээш өг-бү-лелиг хамаатылардан үндүрүг көсүч чери эзелет турар. Бо үндүрүгүн бистин об-ласы 1957 чылдын январь 1-ден эгелет чоруда берген. Үндүрүгүн баштайг тыгымталын дедибирин ажил-төвө-рин барымдалап, 1957 чылдын январь-ның баштайг чартымын ажил-төвө-ринден тыгыз.

Үндүрүгүн төлөкчилер болгон ону тыгымталын чурму

Үндүрүгү чурт чок, чангыс азы ийи уругула хамаатылар: 20-ден 30 хар чегер кижилер, 20-ден 45 хар чегер херээ-женир төлөр. 1957 чылда 20 хар чет-ир ажилчы, албан хаагчылар үндү-рүгү моон алаанда чурму-биле төлөр: бир эвес 20 хар бо айныг бирги чарты-нын ажил-төвөрин тысыр хуусаанын мурунда чедиккен болза, үндүрүгү ажил төлөвиринин эөлчегит тысылга-

зымдан тыртар, бир эвес 20 хар ажил төлөвирин тысыр хуусаанын соонда чедиккен болза, үндүрүгү дараазында ай-нын бирги чартымын ажил төлөвирин тысырла тыртар. Бүтүрүгүдө азы органиастаада ажил төлөвирин айда ийи улуг тысып турар бугу таварылгаларда үндү-рүгү өрткөн айнын ажил төлөвирин бар-ымдалап тыртар.

Дээр болгон ортоккө өрөөлгө чер-леринин айла 370 рубль ажаг стипендия ап турар өрөөнчиклери бот кижилерден үндүрүгү чугле 25 хар чедиккенде тө-лөр, мычарга олар 25 хар чедиккен чы-лынын төнчүзүгө чедир үндүрүгүн хос-талыр. Дээр болгон ортоккө өрөөлгө черлеринин 1931 чылда төртүгүн өрө-нчикчилери бо үндүрүгү 1957 чылда төлөп эгелээр.

Ажилчын, албан-хаагчыларын болгон еске-даа телекчилерин назм-харын шыныктыр документилер болза, пас-порттар (азы оларын солаан еске доку-ментилер) азы төртүгүн дугайында хер-ечилелдер болуп.

Бир эвес документилерде чугле төртү-гүн ай, чымын айткан (хуу чок) болза, бо чымын 20 хар чедиккен хама-атылардан үндүрүгүн баштайг тыгым-талын, азы бо чымын 50 хар чедиккен эр кижилерден, 45 хар чедиккен херээ-женирден үндүрүгүн сөөгү тыгымтал-зын оларын айткан назм чедиккен ай-нында тыртар.

Үндүрүгүн хемчээлдери болгон оларын ооназынын чурму

СССР-нин бот, уруг чок болгон эвээш өг-бүлелиг хамаатыларын үндүрүгү моон алаанда хемчээлдери-биле төлөр: уруулар чокта-айла алыр ажил-төвөринден 6 хууун, чангыс уругула—1 хууун, ийи уругуларга 0,5 хууун.

Уругларын санын доктаамал, ук кижизин айныг бижон бүгү уругларын (төрөн уругларын) база доктааткан чур-му-биле азыраан уругларын оларнын хар-назын, чурттан турар чери хамаан чокка шунтууу санаар.

Ашак-кадайын кайы-бирөөн мурун-

да ашандан азы кадайындан уругларын таварылгаларга, ол уругларын сонуг ады-нын азы сонуг ненин уругларын санын азы кирилтер (бир эвес ол уруглар ашак-кадайын азыраанда азы кижизин-дигенинде турар азы чогуур назм чедик-киже турган болза бир эвес ашак-ка-дайын ийги эгенишчилерин доктаатын-ган чурму дугаар бажылаан болза). Оон-биле чегерелтер, бир эвес хамаа-тылар ашак-кадай болушканын бажыла-паан турган, уруглуг болу бергенде, үн-дүрүгү тыртыра ол уругу чугле ненин кылдыр санаар.

Уруглар барын болгон санын доктаа-дыг ажилчын, албан-хаагчы болгон еске-даа хамаатыларын кижизинде-гениде хайгаарал, азыра чурму-биле ту-рар уругларын санаар.

Уругларын үш, мычанга үндүрүг төлө-вейн турган ажилчын, албан-хаагчылар-нын уруг өлгөн таварылгалар олар ол чыл-дын төнчүзүгө чедир үндүрүг төлө-винден хосталыр. Чангыс азы ийи уруг-луг турганарын ууу өлгөн таварылга-да үндүрүгү уруг өлгөн үезинге чедир төлөп келген хемчээл-биле ол чылдын төнчүзүгө чедир төлөр.

Ажилчын, албан-хаагчылар болгон еске-даа хамаатылар уруглар барын болгон оларнын санын шыныктыр докумен-тилерин (уруглар төртүгүн азы азыра-тыган дугайында хамааты байдалын актыгын бижир органиастыг херечиле-дер, уруглар ажаарында херечилер ты-ртарын күсүсүр хуудастары болгон еске-даа) ажиллап турарын бүтүрүгүн, албан черинин, органиастыгын бажыла-таралында чыл бүтүгүн январь 15-тен өрөй эвес көргүзүп ужуруг. Бир эвес ажилчын, албан-хаагчылар уругларын санын дугайында документини камыг-бир чылдаан биле бухгалтерияга көргү-зүп шыдаан болза, ол ажилчын, албан-хаагчылардан үндүрүгү 1 азы 0,5 хуу тыртар бе, азы шунт хосаар бе деп ай-тырыгын оларнын бижимел бижилерин кижилерден болгон уруглар барын, олар-нын санын шыныктыр еске-даа докумен-тилерге үндөлгөн, ажилчын, албан-хаа-гчынын ажиллап турар органиастыгын турар черинде район (хоорай) саң кили-инин өрөөлгөнчү шинтирлер.

Бо үндүрүгүн талазы-биле чингелдер болгон оларын тысырынын чурму

Хамаатыларын чамык болуктерин бот кижилерден, уруг чоктардан болгон эвээш

өг-бүлелиг хамаатылардан тыртар үндү-рүгүн шунт хосаалыр. Тодаргаларга, айла 370 рубль ашпас ажил төлөвирин алыр ажилчын, албан-хаагчылар, уруг-лар ажаалгалыгга күрүнөдө дуалаачы азы пенсия ап турар херээженир (дуа-ламчынын азы пенсиянын чамык уругла-рынга албайн турар болза) үндүрүгүн хосталыр.

Бир эвес уруглар ажаалгалыгга дуа-ламчынын азы пенсиянын херээженир төлө-рин чылдын дугураага соксаткан болза, чингелде чылдын төнчүзүгө чедир күсүтүр болуп.

Бирги азы ийги болуктуу ивалиттерин пенсия ап турары, турбай хаман чокка, бо үндүрүгүн шунт хосаалыр. Ашак-ка-дайын кайы-бирөөн билер азы ийги болуктуу ивалит болза, кайымы-даа үн-дүрүгүн хосталыр. Үндүрүг төлөвиринден хосаары-биле калы (азы ашаа) органиастыгын бухгалтерияга пенсия дептерин азы эми эксперт комиссия-нын чогуур шыныктыгын көргүзөр. Оон аныкта, ашак-кадай болушканын шыны-лар документини ажиллап турар черинге база көргүзөр.

Шеригин хуусаалыг албанчыла бол-гон хуусаа ашак шериг албанчыларын (солдаттар, матростар, сержантылар бол-гон старшиналар), оларын кадайларын, ол мынан Ала-чурттуг дайымынча фрон-туларынга уруглары өлгөн азы сурак чок чиккен ала-недерин бо үндүрүгүн шунт хосаар тускай чингелдерин доктаа-кан.

Ажилчын, албан-хаагчылардан болгон еске-даа хамаатылардан үндүрүгүн шын санаарын база доктааткан чингелдер-ин чогуур уде тысырын хандыра тө-лөдө, үндүрүг дугайында хойлуун саң ажилдаачыларын шыгыг өрөөнчирин бү-түрүгелерин, албан черлеринин болгон органиастыгын уругуучуларын чедип алыр ужуруг.

Оон-биле кады, үндүрүгү тыртар та-лазы-биле сан аппаратынын ажилыга шыгыг контролчу тургузары, чингел-дер алыр өрөөлгөнчү дугайын болгон өг-бүлелерин барымчалыг болуулары-биле хосаалыг хүлөдгелерин дугайын ажил-чы, албан-хаагчыларга үргүчү тай-мырларын органиастаары өргөжөк чугула.

В. ЦЫПКИН.

облас килизинин үндүрүгү болгон белеткелдер килизинин назмалыгын органиастыгын

Кол Ассамблеянын XI сессиязы

НЬЮ-ЙОРК. 29. (СЭТА). Египеттин декиссөөрчө шугуу кирген бүтү-ле шериглерин үндүр дугайында Кол Ассам-блеянын каш уаа үндүрүн резолюцияларын күсүсүрүндө Израильдин ойталааны холбаштыр январын 28-те пленарыг хуурамыга Чоокку Чөөн чүг-те байдалын дугайында айтырыгн чугаалажырын Кол Ассамблея кытап эгелзөн.

Азиянын болгон Африканын 25 чур-тарын саналаан резолюциянын январын 19-та Кол Ассамблеянын хүдзеп алган моон мурунда дыннаткан бол-гай, болуун шериглерин тайбынчылы-га шугумунун артыгча үндүр бээр дугайында моон мурундагы резолюцияларын күсүсүрүндө Израильдин ойталааны хомуду-биле болгон дүрөк-биле ол резолюцияда демгелзөн турган. Израиль шериглерин бүтүн-биле үндүрүн чедип алырын болгон ол резолюциянын күсүсүрүндө дугайын беш хонган Ассамблея илеткериин КНО-нун чингине секретарына саналаан турган. КНО-нун чингине секретары болуун илеткенинде Кол Ассамблеянын резолюцияларын Израиль күсүсүрүндө деп айттып турар. Ол илеткелде Израильдин чазамын кошкан болгон Шарм Ам-Шейха база Газа райо-нуран израиль шериглерин үндүрүн, ол районынын Египеттен хоорун алырынча угаанган эгелзөн каш негелделерге хама-арышты тургузар орадажымынчынарын ол чатаада база кылып турар.

Чоокку Чөөн чүгте байдалын дугайында айтырыг талазы-биле бүтүн бир дугайында Суданнын, Пейлонну, Норд-данийн, Непалдын төлөзекчилери чүгө чугаалаан, болуун шериглерин тайбын-чылыга шугумунун артыгча үндүр дугайында резолюцияларын Израильдин чугаа чокка күсүсүрүн олар негеп турганнар.

Суданнын төлөзекчин Махгуб болза Израильдин үлгелдиглерин буруу шаап, Египеттин декиссөөрчө израиль шериглерин чугаажокка үндүрүн негезе. Израильдин үлгелдигери КНО-нун Уста-вын, Израиль биле Египеттин аразында тайбынчылыг дугайында дугураагы-ны каржым-биле үрзөн, КНО-нун вежи-гүнери болуп бүтү-ле күрүнелерин са-нал-оонадыр болгон күзөк-сорууларын кыт чугу-биле тоо болаан чорук болуп деп ол чугаалаан. Израильдин үлгелди-киннери тус черге ужу-хуаалыг чорда-дэлериин хемчээлден мыкта-ла ажил турар болгон бүтү дегелеге тайбын-га кыжаныгын тургузуу турар.

«КНО-нун оза чепсектиг күштерин» Израильдин негелделеринге дуалаарыга ажилдарын көрүп турар чамдык бөлү-терин планарын ап көргөш, ол шериг-лерин оналгаларын өскерткериин бүтү-ле орадажымынчынарын араб күрүсүл-ерин тускай хамаарышпас чорунга бол-гон кол өргөлөргө хадаашкын болуп ийи деп Махгуб демгелзөн.

Кол Ассамблея Израильдин үлгелди-лерин буруу шаар ужуруг, а КНО-нун вежигүнери Израильге экономикагит бол-гон еске кандыг-даа дуалаачы көргү-зөп соксаттыр ужуруг деп түннелинде Су-даннын төлөзекчин чугаалаан.

Израильдин шериглерин тайбынчылы-га шугумунун артыгча үндүр дугайы-нда айтырыгн чугаалажып өскөрдөн ойталаанынча Норданийн төлөзекчин Рифан Ассамблеянын кыйгырган. Бис чүг-ле Египетке удуу агрессия дугайында айтырыгн чугаалажып тур бис деп ол чугаалаан. Бодуун үлгелдигерин шы-ныктырары-биле Израильдин ийи үндү-рү турарын негелделерин кандыг-даа барымдаа чогун көрдөн төлөзөкчиге кө-ргүсөн. КНО-нун күзөк-соруунга чатыр-тырынча Израильди албазар төлөдө боттук хемчегелерин алырын ол кыйгыр-ган.

Мындыг негелделер-биле Пейлонну болгон Непалдын төлөзекчилери база чүгө чугаалааннар.

Израиль шериглерин египет декиссөө-рдөн үндүр дугайында Кол Ассамблеянын резолюцияларын долугу-биле болгон чуга-а чогу-биле күсүсүрүн Сауд Аравия-нын төлөзекчин Деджани негезе. Ян-варын 19-та хүдзеп алдыган резолю-ция «чымак» болгон болгон Кол Ассам-блеянын сессиянда иретинген деге гегийн хей-инитилгенин санал-оона-нын Израиль барымдалаар боор деп хей кижилер болуп турган дээрин ол демгел-зөн. Мычазы-даа Израиль ол санал-оона-ларын тоовайн турар. Моон ужурун-да, улам шинтирлент хемчегелерге шик-чир өй келген деп Деджани чугаалаан. Израильге удуу экономикагит хемчегелерин ап чорударын Деджани негезе.

Израиль эжелеп турары районнага «КНО-нун оза күштерин» таарымтыр тургузарынын планарын чугаалаан, КНО-нун күштери Египетте египет чазам-тын чепшөөр-биле туруп турар деп Деджани демгелзөн. Ол дээрге эжелекчи шериглер эвес болгай деп ол сатын-дыр-ган.

ЧАЗАЛГА

Бо чылдын январь 19-та үгөн № 19 (3731) «Шын» солунун ийги арында (Октябрь 1957) Ленин ордени тысылаан-нын дугайында отчетта эш Л. И. Бре-жневтин чугаалыгын ийги колонказын алаандан өрү бешки абдыжы «Маргн чок кайгамчыгтыг тилеге четинип алдынтан-дыр эштер! Ол болза, партиянын

XX съездинин эч чоокку чылдарда 11 миллиард луд тарзын бүтүрүгүн дугайында төгүтүг шинтирлерин күсү-дир дээр бистин угууууууууу